

Ipse enim cantat in psalms qui omnes
vitam suam in gratiarum actione
constituit: et hoc in die sabbati.

Hugo in die festo a in q
ere mentis p eterna
requie obtinenda. Intentio huius
psalmi est monere ut hic titentes
laboremus pro eternis beneficijs
agentes sabbatum mentis

Glo Et quia propter seculum fu
turum christiani sumus. Ideo.
quocumque modo habeant se pntia bo
na grati sumus. dñm tam in pspe
ris qm in aduersis laudantes a cũ
propheta dicentes.

Bonum est confiteri dño. **Cassio.**

Confitemur at sicut sepe dicitur e
duobus modis viz qm pntia nra dñ
pnantes. miam dñi iugiter postula
mus. Confitemur etiam cũ bñficia
que ab ipso suscepim. eius sem
p muneribus applicam. nec merito
rum nostrorum esse dicim. qd ipsi
misericordie.

Hugo Letia
prestatur aq tonu
est honestu ueniens a uile est

Cassio in pns opib
madata dei p
agere. nomini tuo ut ad honorez
nois tui o altissime ut sic psalte
rium a superioribus sonat: ita opa
tio nra ad aures dimitatis ascēdat

Nicola Ministri etiā ecclie
iuxta lrām dñt lau
dare dñm in orōne: a psallē supplicia
uere ab honore a gloriā nois ei.
ad quā ordinator talis laus. a nō
ad hunc tpe ale pncipaliter. licet
ipsi ministri sedario possint inten

tere uictum suū a uictu scdm deē
tem statul. **Ad** annūcianduz ma
ne. ut tpe prosperitatis [miam tuā]
qz quicquid prosperū habem. pue
nit ex dei mial. uerritate tuā. ut iu
sticiā p noctē. ut tpe tribulacōis
qz quicquid asperz nobis contingit.
ex uerritate iusticie diuine pcedit.

Cassio Ita fit q in utroq tpe
iustissime debeam. lau
des domino. **Hugo** in
confiteri. **Hugo** in
psalterio. ut in explecōne decem p
ceptōrum dei. Decalogus enim habet
decem cor.

Cal. Quas si tonoz
das. **Cal.** aduū qualitate
tangam. salutare melos efficiūt:
et ad celoz regna pducunt.

Hugo Dec obseruācia mā
dato rum dei debet eē
in cythara. ut in bono ope.

Cassio Ille enim cantat cum cy
thara q sonum reddie
ab inferiori: qz opa bona viz elemo
sinam aut pñiam pficit sine aspi
tate tristicie. qz iuxta aplm. Dila
rem datore diligit de. Ratio autē
mottua pbdite laudacōis sub iūgi
tur. aqz dicit. Quia delectasti me
domine i fac

Hugo Notan
tura tua. **Hugo** dum q
duplex ē leticia i creatura dei. vna
est q homo letatur in creaturā dei.
ifigēdo a ponēdo i ea spē. a illa leti
cia pessima ē a mortifera. Alia est
qua hō delectat i creatura put est
opus dei a via quod amō ducens
ad deū. a ista bona ē. de q b loqtur

Jero Christianus enim qd ai qz vi
derit i creaturis dei. semp
I.iii.

edificatur. Debes enim cogitare et dicere. Si sola luna. celus et stelle seruiunt deo: quare ego non seruiam?
Respice apem: et respice a formicam. Apes a formice cogitant hiemem esse venturam: et propheta non cogitat iudicium esse futurum. Ille cogitant fame perire posse si non laborauerint in estate unde viuam in hieme: et nos non cogitamus. quod si non fecerimus bona opera totum quebimur in iehenna. Hoc totum quare dixi. non quod intelligo factorem: et benedico deum nec solum delectasti me in leticia metis: sed et corporis. unde addit. et in operibus manuum tuarum exultabo.

Iero Video arborum et considero quod cortice arbor quae tunc caestiat. et quae germinare vireat: et deinde video quod quae flos cadens vertat in pomum: et crescat in meum cibum. Video quod deus in omnibus mihi laborat. ut nichil in desit propterea exultabo in te domine.

Nico Sicque per gradus creaturarum. animam hominis eleuat ad deum cognoscendum et amandum: receptum quod homines rationes creaturarum non possunt perfecte attingere secundum quod dicitur ecclesiae. Cuncta res difficiles: nec est quae possit eas explicare sermone. Iero admiratione subdit. Quae magnificata sunt opera tua domine.

Iero In hoc loco marcionem et manicheos etiam puni dicentes. Si omnia deus fecit et in utilitate hominum fecit: quid necesse fuit cimicem et vermem: qui nascitur in carne facere et culicem? Ego tibi bre-

uiter respondeo. Ut ostendatur o homo fragilitas tua haec facta sunt. Quando cogitatio tua ponitur in celum: subito morderis a cimice: et contremiscis. Parua quidem corpora: sed magna ratio: singula habent utilitates suas. Ego sic miror dominum in elephante quod in formica: sic illum predicor in camelo quod et in culice. Gallice chimelles. theutonice mueshe. Vide culicem quae punctum cuiusdam corporis sculi. et tamen in corpore sculi ipso puncto omnia membra esse diuisa. Dabet sex pedes. habet duos oculos. habet os et habet ventrem. habet tubalem vocem. habet et alas. Si consideraueris membra. corpus non minus: et magnificatur deus quoniam sine corpore membra sunt omnia.

Nico Ite nullus unquam per rationem inuestigare potuit in particulari qualitate magnetis quod ferrum attrahit. Et ideo dicitur quod hoc habet a tota specie: quia proprietates illa sequitur magnetis species: sed quae sit illa ignoratur.

Collect. Et si domini magnificentia sit magna circa has creaturas: multo maior et inscrutabilior circa humane creature dispositionem. unde subdit luminis profunde facte sunt cogitationes. **Aug.** Reuera factes tue. mei nullum mare tam profundum est quod est ista cogitatio dei. ut mali floreat et boni laborent. Nichil tam profundum est quod est ista cogitatio filij dei laborant quia flagellantur ut filij: mali exultant quia dampnantur ut

alieni. de iudicio suo seruat omnia. **O** profundum diuiciaz sapie et scientie dei. **U**tr insipiens si cognoscat. **Rico** dicitur hic i hoc. **Rico** insipiens ille. qui no sapit beneficiu sue creacionis. Et iste merito tanq mgtus repellit a beneficio diuine illustratioms vnde subditur. **Et stultus no intelliget.** **V**nde v ad hoc. **Hugo** chozint. ij. Animalis homo non p cipit ea q spūs dei sunt. Stulticia emz est illi a non potest intelligere. **V**nde dicit malos pituros vt alij timeant. **V**nde subditur. **Quz exorti fuerint peccatores.** v cu ariserit eis munda prosperitas et ceperint floere. **Sicut fenug.** qd cito arefcit a sicatur. **Et appa** **Rico** Modico tē pōē. florentes tp ali prosperitate. **L**omīs q opan tur iniquitatem. **l**quos aliqui per mētē prosperari tp aliter pē ali qd bonū ipsozū modiciū quod nō me reur eternam mercedem: s; tantū tpalem. **I**tes subditur. **Et intereant in seculum seculi.** v eterna hite peant ppter suas iniquitates. **Cassi** Non em intereunt vt es se desināt: sed eternalit perant qui nunq suis afflictioni bus exuuntur. **Ricola** bit ex alto dei cōsilio. **I**tes subditur. **Tu autēz altissimus in eternum domine.** **Aug** Expectans desup ex cē mitate tua qn trāseat tps iniquoz. quoz. **Mi** Tu aē tps breue ē. **Mi** alii si

mus a potēns es ad eos punien dum. **V**tr subditur. **Qnī ecce inimici tui dñe. qm̄ ecce inimici tui.** **Cassi** viz demonū auctores vel quicūq; pceptis tuis nō obediant. **peribunt.** **condempnati in eternum.** **Aug** Sicut con iunz adul tera efficit inimica viro suo: sic ani ma adultera amore rez seculariū non potest n̄ inimica esse deo. **I**lla timet virum: sed non amat. **I**ta ti met penaz: sed nō delectatur iusti cia. **E**rgo inimica dei omēs amato res mūdi. de quib; adhuc subdit. **hugo** **Et disp genē.** v sepa bunt a societate scōz. **L**omnes qui operantur iniquita tem. **I**a ppter hoc non appetenda ē prosperitas malozū: que tam care emē. vt a dñi cōsorcio suos ama tores faciat alienos. **C**ōsequēter pōnit retributio bonozū. q dñō de uotissima intencōe placuerūt. **V**tr dicit ppls fidelis. **Et exaltabit sicut vnicornis cornu meū.** **I**n hō loco vnicornis sigt vnitatem: et cor nu digni. **Cassi** Peccatoribus tatem. **Cassi** em̄ in tartaruz humiliatis. **exaltabit v** sublimioz apparebit cornu gloria scōz: qui hic in vnitatem ecce deo placuerūt. **hugo** **Et senectus mea.** v nouissima mea. **I**n mī sericordiā vteri. v in vbertate cele stis patrie quā ex mīa dabit mīhi dñs. **Et desperit.** v despiciet. **L**ocu lus meus. **I**am videns xpm̄ in oc currentem. **I**nimicos meos. **I**demo nes. **Et surgētib; in me malignā** **J. iij**

tribus. viz demombus vt me ees
at laudiet auris mea. Jlls Mat.
xxv. Intra su gaudiu domini tui.

Cassi. Sicut peccatores supra
cōpati sunt feno: qd de
lectabili viriditate oritur: s̄ celerri
mo sine siccatur. Sic iustus cōpat
dignissime palme dicens. Iust⁹
vt palma florebit. Palma ē aspe
ra inferius in stipite: a dulces fru
ctus habet in sumitate. Sic iustoꝝ
cōuersatio in hoc mūdo ē duris la
boribus plena: s̄ in supnis p̄baē
pulcher. **Gloria** immōlitas
deinde sequit̄ alia cōpatio q̄ pal
ma est excellentior: cū subdit. q̄ si
cut cedrus libani multiplicabit̄.
Cedrus est arbor imputribilis a
altior alijs arborib⁹. maxime in li
bano qui mterpre taf cādidatio:
ita a iustus erit imputribilis sto
la immōlitas: et candidus.

Hugo Qui multiplicabit̄ B
in grā: et in futuro i
glor. **hugo** Et q̄ nō solū vnus
florebit. Ideo p̄latiter subdit pre
missam a piens cōpatio nē dices.

Cassi. Plantati stite et rabi
domini. v̄m ecce in qua dū plan
tatio dicit̄ predestina cō fiḡtur. q̄
nisi q̄s in ea plantatus fuerit: cre
mentum nō habebit felicissimū.
Li atrijs dñi dei n̄i florebit̄. A
trium enī dicitur initium mā siom̄is:
dom⁹ est m̄ior. In atrijs ergo flo
rebunt v̄ in ipso initio resurrectio
nis dum audiēt Venite benedicti

patris mei: p̄cipite regnum.

Glo Et q̄ quis queeret. Nō
ne iaz floret subdit. Ab
huc multiplicabunt̄ de tono in
melius p̄ficiēdo. In senectate v̄beri.

Cassio. Senectus humana
morbis grauissimis
sauciata tendit ad finez. Cōtra se
nectus ecce ducit ad vitam perpe
tuam. ad b̄tudinem mirabilem.
ad pulchritudinē singularem. vt
lucēt sicut angeli dei q̄ meruerint
in illa cōgregacōne numerari. In
fine siquidē seculi. scōꝝ numerus
tanq̄ in senectate v̄beri crescit. a p̄se
cutiombus crebris agitur vt cito
predestinatoꝝ numerus impleat̄.
Ab bit̄ q̄ l̄ tene patiētes erūt.

Nico q̄ pacia consumat. Vn
de Jacobi v̄ Pacia op⁹
p̄fectum habet. Vt annūcient im
tranquillitate mentis id qd se q̄ ē.

Hugo Om̄ rectus dñs de
us n̄i. v̄ iust⁹ remu
nerando eos q̄ pro ipso patiūtur
let non est iniquitas in eo. Vt cō
sentiat iniquitati maloz eaz. non
punit̄. **Aug⁹** Quō nō ē iniqui
tudo Aug⁹ tas in eo. q̄n̄ ille
tanta mala facit. sanus ē. filios h̄z
a plenā domū. habūdat i gloria.
exaltatus honoribus. de inimicis
v̄ndicat̄ a omnia mala cōmittit̄.
A lius innocens fui negocij. nō ra
piens aliena. nō cōtra quē q̄ faci
ens. laborat̄ in v̄niculis. in mop̄ia
estuat a suspirat. Est trāquill⁹.
obserua sabbatū cordis: de quo ti
tulus hui⁹ p̄s locutus ē. Noli sedu
ci felicitate iniquoz: noli attende

re florē feni. Noli atterere ad tpa
 beatos: et in eternuz miseros. Nec
 ista beatitudo que mō foris videt.
 vera est. nec in corde bñ sūt qz toz
 quentur mala ofcīa. Tu at patēs
 esto: sperās de pmissis dñi dei tui.
 deus est eternus q̄ mō parcat ma
 lis: expectans illos ad penam: fla
 gellat bonos. erubens illos ad re
 gnuz celoꝝ. Noli turbari si te mō
 flagellat. p̄pterea. qz nō tibi fua
 ignem eternum. Et illuz p̄pterea bi
 mitat p̄sperai mō a letari. qz audi
 turus ē. **Ite maledicti in igne eter
 num:** qui patus est dyabolo a an
 gelis. **Collecta** Oremus dñm
 eius. **Collecta** ut hui⁹ dñi
 ne monita eius auxilio vertamus
 in opa: quann⁹ qui b̄ plantati su
 mus in domo dñi: in futuro florere
 mereamur in atrijs xp̄i. q̄ ē bene
 didus in secula seculoz. Amen.

Psalm⁹ xcv.

Domin⁹ re
 Titulus Laus canti
 ci ipsi dauid i die an
 te sabbatū quando
 fundata **Cal.** Cuius sensus ta
 est terra. **Cal.** lis est. **Iste ps̄ ē**
 laus cantia p̄tinentis ad diuinita
 tem: que debetur d̄o christo qui
 vere dicitur dauid a manu fortis
 ac desiderabilis qm̄ solus potest
 prestare que vult. a a suis cultori
 bus vnica affectione desideratur.

Hugo Et hęc laus facta est
 in die ante sabbatū
 v̄ in feria sexta pasceus. i qua pa
 ciendo a moriendo redemit genus
 humanum. qm̄ fundata est era v̄
 ecclesia que de sanguine currente
 de latere christi fundata ē **In**itio
 psalmiste est hortari nos vt laude
 mus deum q̄ dat nobis victoriam
 temptationū: et sabbatū p̄ctois.
Propheta igitur describens in pri
 mis christi regni inchoatōem dicit
Domin⁹ **l**itexius xp̄s verus de
 us a verus homo **ignauit**
 se regnare innotuit p̄ miraculo
 rū exhibicōez a p̄ suā resurrectionē
nico In qua accepit p̄tāz: su
 p̄ oēm creaturā p̄pter qd
 dicit. **Mat.** vltimo. **Data** est mihi
 omnis p̄tās: in celo a in terra.

Hugo Et nota qz non dicit
 regnabit sedm̄ expe
 ctationem iudeorū in aurea iheru
 salem: sed regnauit dicit. qz ipse
 iam est a ante fuit rex reguz. a do
 minus dominantium. sicut apoc.
 xix. dicitur. **Sequitur.**

nico **l**etorem idutus est. **In**
 dumentum diuinitatis ē
 humanitas christi sedm̄ qz dicit
 apostolus ad philipp. iij. **Ad** simi
 litudinem hoim factus: a habitu
 inuentus est vt homo. **Et** hoc idu
 mentum ante passionē fuit passi
 bile. mortale a deturpatum in pas
 sione sedm̄ qz dicitur psal. liij. **Nō**
 est illi sp̄s neqz decōr: sed in resur
 rectione fuit gloriosum a sic decōra
 tum **indutus** est dñs fortitudinē
 qz istud indumentū factū ē imōbile

et impassibile. et p̄xit se. q̄ tan
q̄ fortis precandus ad bellum. in
inferno defensus potens eduxit. a
ad celestia deduxit sc̄m q̄ d̄i sup̄
ps̄. lxviij. Ascendens x̄ps̄ in altum
captiuam duxit captiuitatē. **Et**
erim firmavit orbem terre aē.

Cal uec̄iam in fide. q̄ in euā
gelio dixit. Tu es petrus
et sup̄ hanc pet̄rā. et sup̄ fidem x̄pi
qui est petra edificabo ecc̄ā; meā.
et pot̄te inferi nō preualebūt adū
sus eā. Vera salus. mirabile pre
comūz. et terra illa q̄ fiḡt ecc̄ā; to
to orbe diffusam. nō cōmouat̄. v̄l
laten̄. q̄uis ipsa frequenti cūssi
one veret̄. **Parata ē sedes tua.** q̄
sedes ad dexteram patris. **ex tūc.**
viz a resurrectione. **VL** pata fiḡt
predestinationem p̄ quam patet
sedes.

Nico Lex tunc. v̄ ab eter
x̄pi. **no** q̄ a creatōne ce
li empirei pata est sedes hominis
x̄pi ibidē sup̄ angelos. **a seculo tu**
es. q̄ dicit ad hebreos. viij. **Is**
x̄ps̄. heri. et hodie. ipse a in secula
Deinde describit̄ x̄pi regni impug
natio q̄ fuit p̄mo impugnatū p̄
p̄ncipes sacerdotū. volentes ipu
gnare x̄pi resurrectionē. a ascen
sionē. et regni eius predicatōez. vt
habet̄ adū. iij. Postea p̄ impa
tores rōnos a alios tyrānos qui
vbiq̄ terrarū voluerūt extirpare
populū xpianum vt sic de x̄pi reg
no nō eēt memoria in terra. **Et** hoc
est q̄ d̄i cōsequens dicitur. **Eleua**
ueūt flumina d̄ne. v̄ potēt̄s hu
ius mūdi q̄ p̄ flumina designant̄
vt magis patebit̄ infra. **Eleuaue**

runt flumina vocē suā. q̄ fuit im
pletuz q̄ impatores romani a ty
ranni voce publica precipiebant
xpianos vbiq̄ extirminā. eleua
ueūt flumina fludus suos. v̄ p̄se
cutores suos atroces cōtra xpia
nos. Per talem patolam loquit̄
ysa. viij. **Abduc;** d̄ns sup̄ eos aq̄s
fluminis fortes. v̄ mltos reges af
firiorum. Deinde describitur cristi
regni confirmatio que facta est p̄
hoc q̄ inter persecutiones acutissi
mas tyrannorum maxime creuit
numerus christianorū. vt patet
ex gestis ap̄loz a martirum. **Vn**
de dicit. **Terribiles elacōnes ma**
ris. v̄ p̄secutōnes potēt̄s secu
laris cōtra fidem catholicam mā
biliter exat.

Grego raliū
q̄ cum gentilitas aspiceret morez
suum destrui noue cōuersationis
predicatōe. cum mundi hui⁹ diu
tes viderunt facta paupm christi
anoz cōtraite elationē a d̄nācōm
sue. atq̄ seculi sapiēt̄s atēderent
sibi impitoy verba aduersari. in
p̄secutōnis p̄tinus tempestate tu
muerunt. et ad p̄secutōis p̄cellas
se extulerunt. **Sed** has elationes
d̄ns mirabilē miraculoz opatio
ne tēperauit. **Vn** subdit. **Mirabil**
in altis d̄ns. q̄ virtute ex alto san
ctam ec̄c̄iam crescere fecit in p̄secu
tōibus. **Nā** ministros suos viz
apostolos a alios discipulos pl̄
ostendit posse per miracula q̄ po
tēstates terrene tumueūt p̄ uay.

Nicolaus. Propter r̄ q̄
mira cu la

Testimonia sua. Verba euangelicæ predicatōis incredibilia facta sunt nimis. Valde firmata sunt scdm qd dicit Marcivlamo. Illi autē pfecti predicauerūt vbiq; domino coopante a sermone confirmante. sequentibus signis.

Collect. Postq̄ docuit eccā; gmentata; oñdit quo ornamento decoranda est **Hugo** Ido dicens. tuam dñe decet sanctitudo. Ut cū omnes fideles sint sancti. habēt castitatē in corpore et caritatē in spū

Rico In logitubñe diei. q̄ domus dei q̄ est eccā militans pmanebit in sanctitate fidē vsq; ad fine; mūdi. Et in eccā triumphāte nō recipiēt aliq; nisi sanctum scdm qd dicitur apoc. xxi. Non intrabit in ea aliq; inquinatum: et durabit in eternum.

Calli Audiāt insipientes hūc psalmū xp̄i regnuz p nunciante; p que; nobis diuersa grātum munera collata sunt. per que; mors occubuit. vita surrexit. dyabolus vidus est. et homo noscitur esse liberatus. Exultant angeli gloriantē li. et p̄nephās. adhuc hō reddiē ingratus cui singularit̄ subuenisse monstrat. Nos igitur bñficia dñi saluatoris nr̄i deuota cōsideracōe meditantēs humilitē ipsius clementiā; dep̄cemur. quatin; nos mūdo corde ac corpore in sãta ecclesia sua custodiē dignetur ne pollatur in nob̄ baptisim̄i gētia in quo renati sumus ad vitam

Per te ihesu x̄p̄e saluator mūdi q̄ es bñdicius in secula seculor. **A.**

Psalm⁹ xciiij.

Deus vlcio Titulus psalmi dauid quarta sabbati. **Hu.**

Supra egit p̄pheta de regno cristi. S; q̄ cōtra ip̄m mlti murmurāt dicentes. q̄ nō bñ regit munduz eo q̄ permittit malos p̄sperari et florē in mūdo bonos at̄ tribulari.

nico tanq̄ nō curet de illis q̄ fiunt in seculo. In quoz p̄sona d̄i. Job. xxij. Circa cardines celi pambulat: neq; nr̄ā cōsiderat. Ex quo errore sequit̄ q̄ hoīes sine freno currūt ad vicia nō expectantes aliq; penas vel p̄mīa p̄ bonis vel malis actib; suis. Ideo in hoc ps̄ hunc errorem destruens.

Aug⁹ docet paciētā habēdā in laborib; cōtra iniquū

hugo Cui; tituli sēns tatis ē. Ps̄ iste ē d̄i p̄phete habitus p̄ hīs q̄ signē p̄ ea q̄ facta sunt. iiii. sabbati. q̄ ta die creatōnis mūdi. q̄ die luminaria celi facta sunt viz sol luna et stelle. q̄ sic sine murmure pagūt cursū suū. nō curantes que inferius paguntur: sic fideles sine murmure sint in nacōne p̄uersa nō curantes de felicitate malorum.

Aug Vnde ap̄ls docet nos dicēs. Oīa facite sine murmuracōe a disceptacōe vt sitis irrephensibiles et imaculati filij dei in

in medio nationis pueri et puerle: in
quos lucetis sic luminaria in mun-
do verbum vite continentis. Intencio
prophete hortatur nos ad pacietiam
Cassi. Videns aut ipse propheta
magna profuisse licentia: districtum
domini iudicium eis qui terribilia fulmi-
na comminatur dicens.

Deus ultionum et punitionum
dominus christus qui iudicaturus est
mundum et ultionibus iustis affligere
veniet ob-
Hugo **num** bis
dicitur ultionum in plurali. quia puniet ma-
los in corpore aial. libere egit.

Nico quia non est subditus ali-
cui legi. et ideo potest peccare
a pena secundum quod sibi placet. cuius de-
linquentium: nec facit iniustitiam ali-
cui. Unde apostolus ad romanos ix. dicit. Cui
vult miserere: et quem vult indurat
et indurati permittit. Cuius iudicium
propheta de peccando subiungit. Et al-
tare. Iudicando tuam potentiam. qui
iudicas terram. inferendo peccatoribus
penam. reddere retributionem superbis.

Cassi. qui in sua malignitate
satisfactione ad dominum misericordiam videntem pue-
nire. Istis retributio dabitur: qui au-
dient dominum dicentem. Ita maledicti in
ignem eternum: qui patitur est dyabolo
et angelis eius. Abhuc subiungit
de peccatoribus qui obstinata volunta-
te dure scilicet dicens. Usque quo pec-
catores domine. et quod dicitur coram deo est eis li-
centia malignabilis usque quo. Repe-
ticio ista dolore diuturne expecta-
tionis ostendit quod semper innocentibus

grave est criminosorum expectata
iactantia. peccatores gloriantur.

Iero Non enim sufficit eis pecca-
re. sed etiam iactant se peccas-
se alliciendo alios ad peccandum
Unde subdit. Et fabuntur et extra
fabuntur per iactantiam. et loquentur
iniquitate. et iniqua opera sua. Ve-
rum ne illud loquor solummodo sermo-
nem esse putares. addidit. loquen-
tur omnes qui operantur iniustitiam. con-
tinuo declarat dicens. Populi tui
videlicet fideles tuos. Humiliauerunt
opprimendo. et hereditatem tuam
predicium populi christianum. verauerunt.

Cassi. quia ideo dixit veratum.
quia innumeris dardibus
eos superbi persecutores atterere con-
tauerunt. Abduca aduenam in esse
certit: et pupillos occiderunt.

Aug. manifesta sunt illa sin-
gula: nec opus est in his
immo. **Hugo** post tanta ma-
rari. la non timet in-
cidere in peccatum blasphemie. Unde sub-
dit. Et dixerunt. Iam hec omnia ma-
la facerent. non videbit dominus. mala
quod fecimus. Nec intelliget de iacob.

Nico et christianorum qui dicat. de
us non curat de illis qui fi-
unt in hoc mundo ut super dictum est
in titulo huius. **Iero** Illis hoc bi-
us patet. centibus vide-
te quod videtur spiritus sanctus. Intelli-
gite insipientes in populo: et stulti ali-
quando. Cassi. Insipientes et
sapite. Insipientes et
in ecclesia constituti: scilicet in ista felicitate
mordent. In populo autem idem subiungit.
quia per suas intelligentias suas dicitur

et in populo autem idem subiungit.
quia per suas intelligentias suas dicitur

populorum publica voce denunciant: a docere videntur quod ipsi pessima intentione didicerunt. **Stultos** autem illos dicit qui vere religionis expertes idem nesciunt. apta contradictione blasphemant. dicentes nec videre deum quod homines faciunt nec intelligere qui diligunt. dicit aliqui sapienter aduertite peccatum domini vel pietatem. Quod talia putatis deum negligere que suis preceptis cognoscite inhiere. **Qui plantauit aurem non audivit: aut qui finxit oculum non videat.**

Quasi dicit. hoc est absurdum quod homines corruptibiles cognoscunt ista inferiora a deo ignoret. quod quicquid perfectionis est in istis inferioribus totum preexistit eminentius in prima causa. propter quod philosophus de anima arguens contra empedoclem ducit eum ad inveniendum quod deus ignoraret aliqua que inferiores cognoscunt. **Scit** quia ille dicebat simile a simili cognoscit. **Ista** autem inferiora dicebat esse composita ex amictiva et licet: sed in superioribus his non habet locum. nec per consequens cognitio litis.

Hugo **Qui corripit gentes** in peccatis non arguet in iudicio per maiorem. primo arguet et puniet. **Qui docet hominem sciam.** Nunquam erit misericors. **Absit.** Hoc est non potest. quod probat per locum a minori dicens. **Omnia sunt cogitationes hominum.** ergo multo fortius opera eorum.

Et tene dictum est. dominus non audivit. quod ipsi se semper noscere non possunt. qui prius cogitationi

bus occupant. **Et de illis cogitationibus** dicit dominus. **quoniam vane sunt.** proficiunt non habentes fructum.

Jeromus vultis scire quoniam cogitationes hominum vane. **Pater** et mater nutriunt filium. et permittunt sibi de illo felicitatem. **Mittunt** ipsum ad studia et erudiunt. **Venit** versus ad adolescentiam. disponunt ut etiam militet. **Cum** omnia cogitauerint per annos xxx. vna febricula venit et tollit omnes eorum cogitationes. **Vna** sola cogitatio felix est. scilicet cogitatio de domino.

Collecta. Postquam dixit quod a matris et mundi caducis cogitationibus illudunt: sequenter ostendit quod fidelis populus doctrina celestis veritate firmatur dicens.

Beatus homo quem tu erubieris dominus spiritum illustrando in mente. **Jeromus.** Felix plane quod mente.

Jeromus. **Et magister vult.** unde subdit. **Let de lege tua doce ris eum.** **Uiz** de lege euangelica a de scriptura. **Hugo.** **Et mitis** tuis. **Uiz** **ges** ei. **Uiz** prius tempus. **La diebus malis.** hoc est ut leuius portus sustineat tribulationes que ei inferuntur.

Cal. **A** pleatoribus. quibus facta uel humana felicitas. **Qui** dies non durabunt nisi ad illud. **do** nec fore dicit peccatori fouea. **Qui** dies ei sepulture venerit quoniam ad tempus peccatores florentes non amplius superbiunt: ne ulterius de prosperitate gaudebunt. sed tunc recipient quod hic corrigere noluerunt cum eorum corpus et anima ponentur in gehenna. **Jeromus**

Vidētis igitur quā scīa a exercitacō
et opa in scripturis scīs mitigent
nobis dies malos. Ecce florēt pec
catores donec fodiatur eis fouea.
Quid de me inq̄s erit q̄ laboro in
ter p̄dōres. R̄ndēt tibi qd se q̄tur

Hugo Quia nō repellet
in futuro dñs plebē
suā. xp̄ianā suis p̄ceptis obediē
tem. q̄ quis eā in p̄nti corrigat a fla
gellet. Et hereditatē suā. v. ipsam
plebē sanguine eius acq̄sitā. non
derelinquet. q̄ promisit ei dicens
Mat. vltimo. Ecce vobiscū sum oī
bis dieb⁹ vsq; ad cōsummationē
seculi. hoc **Hugo** Quoad
usq; iustici

a. i. s. d. n. a. l. conūtat in iudiciū. v.
ponat in exercitacōe in extremo iu
dicio i quo oīa reducēt in debitū
ordinē iusticie aq; redēt vnicuiq;
iuxta opa **Glo** Et q̄ supple
suā. sentiūt iuxta
illam. R̄ndēt om̄s recti corde.

Aug⁹ Qui sunt recti corde. q̄
hoc volūt qd d⁹ vult.
Parcīt d⁹ p̄dōrib⁹. Tu vis vt iaz
pdat p̄dōres. distorti cordis es et
prauē volūtatis q̄n aliud vis. Ali
ud vult d⁹. paciēs ē p̄dōribus. tu
nō vis tolerāe p̄dōres. ouerte cor
tuum a dirige ad deū: q̄ a deus in
firmis cōpal⁹ **Hugo** Conse
que

quē
phetavidens malos opprimē to
nos: in p̄sona ipsoꝝ bonoꝝ excla
mat ab dñm: et petit auxiliū dīcēs
Quis confurget m̄ in auxiliū.
La dūerfus malignātes vt vīcā
eos: aut si non possim eos vīcere

Leuis stabit p̄seuerant me cum
adūsus opantes inq̄tate. vt n̄
vīceat ab iniquitate eorum

Aug⁹ Perfuadēt multi mul
ta mala. Serpens dya
bolus non desinit susurrare vt faci
as inq̄tate: p̄strepūt a dīcūt ma
li hoīes. Quare sic vīus. tu sol⁹ es
xp̄ianus. q̄re non facis vt alij faci
unt. Quis ḡ occurret p̄ncipi inq̄
tatis dyabolo a angelis eius a ho
minibus seductus ab eo.

Hugo Quasi dicat. Nullus
p̄tē dñm Probatio
si qd dñs adiuuit me. v. n̄ m̄
affuisset dei auxiliū sp̄ale. paulo
min⁹. v. fere habitaſset in infer
no aīa mea. v. m̄ illam foueā vici
orum protinus incidissem.

Cal. In qua certū est p̄dōres
posse demergi: q̄ fere con
sensissem v̄anis p̄suasiomb⁹ inq̄
rum. nisi dñs fuisset liberator.

Hugo Deinde oñdit qd dñs
iuuat illos q̄ se debi
les a idigētis oñtēt dīcēs Es
pro qd dīcēbā confitēdo mot⁹
est pes meus hīc affectus cordis
mei ad p̄ctm̄. Pes anime ē amor
et affectus q̄ mouetur q̄n dēlicō
veteri amico christo nouus ama
tur. s. mundus. Et quia confessus
sum epeccatum a infirmitē meaz
l̄mīa tua domine adiuuabat me.

Calli. Tantū em̄ valet in p̄n
vt an̄ indulgētia subueniat q̄ pe
na p̄cellat. sicut petrus ambulās
sup aquas maris Ite cito meru
it a christo adiuuari quia m̄fir

mitate suam obzui
 pin⁹ exdamauit. **Collect.**
 Senties itaq; populus fidel' miam
 dei sibi in temptationu et aduersi
 tati piculis adesse. dulcedine co so
 laois bni expomt dices. **Adm**
 mulatidme doloꝝ meoꝝ. **Ihs** pa
 ciolm corde meo. **De** teptationibꝝ
 et pssuris vite pntis. **Osolaco** nes
 tue. **Ihs** intelligo ex scripturis scis
Lletificauerunt animam meam.
Jer. Na hoc ipsum ap' s loq
 tur. qm scdm labores et
 miseras qs i isto seculo patimur
 habem⁹ mercede apud deū in celis
 Magnitudo tribulationu; magni
 tudo pmoꝝ e: q̄t patimur vulnea
 tot meremur a coronas. q̄nto ma
 gis egi pniaz. toties me osolatus
 es: Vnā fubi lacrima: vnā merui
 osolacoem: de te fubi lacrimas. de
 em merui osolacoem. q̄ntuz q̄ su
 it pondus pnie. tantus fuit co so
 lationum nu
Cassi. Ipse sunt
 ones tue: que letificauerit aias. q̄p
 uis corpora videantur afflicta.
Hugo. Sed mali q̄ me perse
 quunt hui⁹ osolaco
 nis nō sunt pncipes. q̄t **Nunq̄d.**
 p nōl. **adhēt tibi sedes iniquitatis.**
Aug⁹ v nemo iniqu⁹ sedet te
 ai. Cui⁹ rōem reddit di
 ens. **Iq̄ fingis.** v formas. facis vl'
 plasmas. **laboꝝ i pcepto.** v de do
 lore vl' de labore facis nobis prece
 puit ipse dolor pceptū nob sit
Cassi. Preceptum enim ipsh
 us cōtinet. Beati qui hu
 sent: quoniam ipsh osolabunt.

Hugo Iniqui vero h mōi p
 cepto non obedūt s
 poa⁹ stradiant. q̄ florere a gaude
 re volūt. Ergo te ai nō se debunt. te
 cum non re **Jer.** Nemo do: mi
 gnabuut. **Jer.** ens coronat.
 nemo refedo ventre pōt digne de
 ieiunijs disputare. **Oia** pcepta do
 nni labore hnt. sine laboꝝ nō pos
 sum⁹ possidere regna celoꝝ. q̄ vult
 sequi regna celoꝝ. diebꝝ ac noctibꝝ
 oret. vigilet. ieiunet. iaceat in cia
 tro. in alicio a canē. nō in pluuiā.
 nō in seico. q̄ pnia delicias nō amat
Hugo Cū igit⁹ vinus labora
 in paucis annis. q̄
 inde requies erit tibi sempiterna.
 Ecce q̄ntum p̄ciū. **Dam⁹** quodam
 mō vnā filiquā v folliculū ḡmi vel
 leguminis ad accipiēdos thesau
 ros sempiternos. filiquam laboris
 ad incredibilem requiem. **Sequit⁹**
Capta **Jeroni** **Vide** v rfu
 bant. **Jeroni** u; dissonā
 ciaz. Que em est ossequētia in hoc.
 qui fingis laboꝝ in pcepto. **Cap**
 tabāt in aiam iusti. **Ihs** quidē auris
 carnea nō intelligit. Quid ḡ dicit.
 qui fingis laboꝝ in pcepto p̄te
 tēa inqt laboramus in pcepto
 dñi diebus ac noctibꝝ. vigilam⁹
 oramus ieiunamus. qm multos
 habem⁹ aduersarios q̄ captabāt
Hugo v frequentā in ve
 bis cōtūmeliosis q̄
 prauis exēplis teptabāt deceptio
 nē cape in aiam iusti vt eū ad pe
 ccatū trahant. **et sanguinem in**
nocentem condem⁹ **Jer.** Solēt in
 [pnabant.] q̄ dicere

Ille qui occisus est nō occidere tur
nisi fornicator esset: aut aliqđ pec
catum habuisset. Ruina illum nō
occupasset nisi fuisset peccator: qđ
dñi in hoc seculo sumus. omnia in
cōi patimur. Iustus a peccator e qđ
licet moriant. similis exitus ambo
rum: sed diuersa p̄mia: alius duci
tur ad iherennā. a alius ad regna
celoz. Sufficit tibi o iuste conscia
tua. gratia tua. et si cōdempnat⁹
fueris ab hoibus. sit sanguis tu
us innocens. clamabit ad dñm.

Cal. Vicerficulus ad dñm sal
uatorē etiam potest refer
ri: qui vere innocens atqđ immacu
latus p̄ nrā redempcōe sententiā
iniuste cōdempnacōis accepit. Vt
autē oñderet p̄secucōnes hōim ni
hil valere cōsequē subdit dicens
Et factus ē michi in refugiu:]
in tribulationibus. **Et deus meus**
in adiutoriū spei mee.]

Aug⁹ qđ dñi hic sum⁹. in spe
sumus nondū in re. si
ne in spe deficiamus. adest p̄missor
nos erigens. a tēperans ipsa ma
la que patimur. sic scriptū est. Si
dehis deus qđ nō sinit vos temptari
sup̄ qđ potestis ferre: sed faciet au
temptacōe etiam exitū vt possitis
sustinere. Sic mittit in fornacē tri
bulacōnis. vt coquat vas non vt
frangat. Et quid fiet de iniquis.

Hugo **Et reddet illis ini**
quitatē ipsoz.] v̄ pe
nam p̄ iniquitate. **Et in malicia. hōe**
pro malicia **Cal.** Et nota qđ
Leozum.] hoc nomē
malicia. oim criminuz capax esse

dicitur. **Ma**z sicut caritas multiplicari
as virtutes cōtinet: ita malicia cri
mina diuersa cōplectitur. **disperdet**
illos dñs deus nr̄.] v̄ a suo regno
efficiet alienos cum eis dicit. **Itē**
maledicti in ignē eternuz: vbi in cō
prehensibilem penā sustinet dam
pnati. **Respiciam⁹** hunc psalmū qđ
de core r̄splendat. quē admodum
illi murmura cōm cōi tr̄sum est. qđ
maxime labōat hūana fragilitas
Pullus iudicat perituris. nullus
felices estimet qđ sub eternitate dā
pnandi sunt: amemus potius af
fliciones que faciunt perpetuo fe
lices. **Certe** deus de malicia iniquoz
erudit nos. castigat a purgat. **To**
lerandi a diligendi sunt iniqui qđ
rum insecutiones nobis cōferūt lu
crum eterne vite. **Si enim** amara
iam medici potionem non respui
mus vt mereamur. t̄pales suscipe
re sospitat. m̄ q̄s sane mentis nō
feret patienter t̄pales corpis mo
lestias p̄ quas eterna gaudia ac
quiritur. maxime cū in ipsis mo
lestijs ac miserijs amplius auxi
lietur nobis dextera creatoris.

Cal. **Orem⁹** ergo dñm nr̄m
lacionibus. vt qđ in p̄ntis vite ma
lis multipliciter fatigamur: beni
gne nos consolari dignetur. qua
tin⁹ i hac vita salubrit̄ purgati. a
in futuro ab iniquoz penis miseri
corditer excepti. in r̄gno celesti per
ip̄ius gratiā. eterne beatitudinis
efficiamur cōsortes. **Per dominū**
nostruz ihesum christū qui est be
nedictus in secula seculoz. **Amē.**

psal. xliij.

Venite exultate
Titulus. Laus cantici ipsi dauid.

Rico. Apo. ad Hebre. iij. et iij. ca. poit magna pre huius psalmi. s. ab illo loco. **H**odie si uocet. i. vsq. ad finem: dicens q hoc fuit dictu a dauid **V**nde sequitur q est auctor istius psalmi. **E**t dicit aplus ibide q psalmus iste no loquitur de ingressu terre pmissionis q iam ante annos multos traserat tpe Iohue: vt hebrei de eode psal. exponut. s. loquitur de ingressu terre ymentiu apiende p xpm tpe gratie: qui p sua bndicta: passionem amouit impedimentu qd fit p peccatum originale. **V**nde sensus pre dicti tituli ta

Cassi. Laus sigt
lis est. uicis deuotione. cantia hilaritate metis. qd in ope psalmodie utruq. debz esse sociati: qm officiu lingue nostre uiuado gaudio compleat. hec laus cantia cantat ipsi dauid & domio

Rico. q uenit redime gē
tori. nus humanu per mortē suā. **H**oc puidens ppheta. populu maxime hebraicu fm intētiō nē apli ad xpi laudē iducit: dicit.

Glo. **V**enite. Io uos emēs
q longe estis a deo p prauitate: vite: de quibz ppheta ysa. ait. **P**opulus hic labijs me honorat: cor at eoz longe est a me.

Rico. Venite nō corpis passi
bus: s. affectu mentis p

fidem et deuotionem.

Aug. **L**exultem. J. nō in secu
lo cuius leticia mala ē:
sed in **Cassi.** De quo vā p
mino. **Cassi.** sūptinoe gau
detur vbi exultatio edificationē re
perit nō utiq. ruinā. **S**equit. **L**ubi
lem. Jai leticia cor: dis ienarrabili

Rico. **J**ubilus emz dī cordis
gaudiū ita intēfuz q nō
pōt interiō cōtineri qn appareat i si
gno exteriori. **D**e salutarī nostro

Cas. & ad laudez **J**esu xpi veri
dei q p nob moriēdo salu
tem cōcessit: patēdo exempluz tri
buit: resurgēdo salutarīa munera
dona

Rico. De quo **Mat.** & an
uit. **Rico.** **V**oca
bis nomen eius **J**esum. **I**pse enim
saluū faciet populu suū a peccatis
eoz. **P**rocurē. & pueniamus.
faciē eius in confessione.

Iero. hoc est. pri⁹ q nob aūsa
faciē in iudicio irascatur
confiteamur peccata.

Aug. **D**ammem. qd fecimus:
vt ille qd coronet nō qd
damnet iueniat. **E**t hoc ad laudē cā
tici ptinet. qz cū pctā nostra cogno
scim: dei gloriā cōmendam. **L**et
in psalmis. & in laudibz deuotis
iubilem. ei. **D**eō grās agentes.

Rico. **E**t subūgit causas illi⁹
confessiōis a laudis: di
cens. **V**eniā de⁹ magn⁹ dñs
cui⁹ magnitudinis nō est finis **L**et
ter magnus sup omnes deos. J. qz
tam sup sādōs angelos & pphetas
dei amicos: q in scriptura dicuntur
dij participatōe: q sup dōs gētū.

Castio Christus est deus magnus omnipotens: qui reuera rex dicitur: qui creat omnia: et regit vniuersa. Post magnitudinem domini predictam venit ad eum mirabile infinitaque clementiam cum subiungit.

Jero Quoniam non repellit dominus plebem suam. Quia propter crucem redemit. Quia in manu. et in potestate. Leuisti omnes fines terre.

Cal Istud ad gentes vniuersas pertinet quod christo domino fidei deuotione subiecte sunt. Quia altitudines montium. et predicationes sunt. **Jero** apostolice Lipsius sunt. Quia ipse inspirat eas. Etiam laudandus est dominus: eo quod possidet vniuersa. Unde subditur.

Nico Quoniam ipse mare et ipse fecit illud. Congregans aquas in unum locum. Quia sicca. et parte terre arida. manus eius formauerunt. Per hoc enim quod congregauit aquas in unum locum qui dicitur oceanus: apparuit pars terre aquas discoopta ut habet Genesi et hoc ad Isaiam. Allegorice **Aug** Mare mundus autem est: cuius fluctus scire non possunt: nisi usque ab initio ubi ipse deus terminum posuit. et temptatio seculi mensura habet: quia dominus noster non permittit nos temptari ultra id quod possumus ferre. Esto autem tu arida terra sitiens gratia dei. Non enim permittit fluctus maris opprimere quos seruat.

Castiodo Demde hortatur populum dei ad patriam sospitatem: dicens. Venite adoremus. Cuius fidei deuotione et corporis flexione. et precibamur.

Nico humiliter adorando. et precibamur. Quia nostra confitendo ante deum qui fecit nos. Ad imaginem et similitudinem suam. quia ipse est dominus deus noster. in se nobis per suam incarnationem.

Hugo Quia nos plus pasce eius. Quia ipse nos suo quotidie corpore pascat et sanguine. Quia oues manus eius.

Cal Oves signant cordibus simplicitate quam habet ostendit populum qui pastori suo christo mansueti pietate consentit. Deum alloquit dominus saluator in deos ne parentum suorum obstinatione imitatis a rege domini reddantur alieni. Unde dicit.

Nico Hodie. et in tempore gratie. quod vocat dies iuxta illud ad Romanos. xiiij. Non precessit: dies autem appropinquat. Vbi per noctem intelligitur vetus testamentum. per diem nouum. si uocem eius audieritis. si per quia audistis. Non uolite obdurare corda uestra. legem euangelicam repellendo. Obduratio enim cordis humani malo non potest perire ex parte dei: sed ex parte liberi arbitrii hominis a deo se auertentis. Et idem deus quod seque retrahit gratiam suam cor mollificantem: et sic in infidelitate et in malo obdurat. Consequenter ad propositum adducit exemplum de illis qui terribilibus uerbis exploratorum rebelles fuerunt domino et Moyse. et uoluerunt reuerti in egiptum: ut habet Numi. xiiij. Et hoc est quod dicitur. Sicut irritatio. et nolite obdurare corda uestra sic fecerunt parietes uiri in deserto irritatio. In die. et in die temptationis in deserto. facite. Vocatur

autem istud peccatum irritatio et p
 uocatio ad iram domini quia viderant tot
 mirabilia eius in egipto: et in transi
 tu maris rubri quod nullo modo debe
 bant dubitare de impletione promissi
 onis diuine. sed quod absque difficultate
 introduceret eos in terram promissi
 onis. Exi. vii. in deserto temptauerunt
me patres vestri multociens: sic dicitur
Num. xiiij. Jam temptauerunt me p
ter decem vices. et probauerunt et viderunt
opera mea et mirabilia que feci coram
eis. Et quoniam non crediderunt. id est qua
draginta annis fuit populus israel impe
ditus ab ingressu terre promissionis in qui
bus omnes mortui fuerant in deserto que vide
rant mirabilia dei: et increduli fue
runt: ut habetur Num. xiiij. Et hoc
est quod subditur. **Q**uadragesima ani
mis offensus fui generationi illi. et terar
dans eos ab impletione promissionis. **L**
et dixi. semper hi errant corde.

Hugo et ex certa malicia et
 voluntate cordis incre
 duli perdurat. Semp errasse iudica
 bit: quod in fine errans inuenietur.

Mico Et isti non cognoue
runt vias meas. et pre
cepta mea in quibus debebant ambu
lare: quod non fecerunt malicia eorum
ipsum execrante. **Quibus iuravi.** et
irreuerabilis diffinivi. **I**ra mea
et in affedu vel in rigore vindicte
meae. **S**i intrabunt. et non introibunt. **I**n
requie mea. et in terram promissionis
in qua debet deus filiis israel quiete. Et quod
illa fuit figura quietis beatorum in pa
tria: sic **Apoc.** dicitur ad **Corinth.** x.
Omnia in figura designabatur illis. **I**dem
per hoc intendit dauid inducere popu

lum maxime hebraicum: ne per rebelli
 ones ad christum phileant ab ingressu
 terre viventium: ubi est requies beatorum

Cassi. In qua obstinati non in
 trabant. quoniam eterna mors
 illos suscipiet: que non meruerunt ad
 satisfactionis eius munera pervenire.

Collect. Notandum quod iste psalmus
 totus quae tenet ecclesia gallicana. que tunc
 cantat in principio matutinae in ec
 clesia nostra secundum translationem
 quae tenet ecclesia romana.

Hugo Et quod ipse est iudicatus
 rursus iudeorum ut predictum
 est. idem non cantat in epistola do
 mini in principio matutinalis officii
 eo quod ipsa die tres magi primitivae
 gentium venerunt adorare dominum. et can
 tatur sexto loco: videlicet in fine secun
 di nocturni: ad signandum quod in die in
 fine sexte etatis saluabuntur con
 versus ad christum.

Cassi. Audite in
 stum dei sacrile
 ga mente durati: ut si beneficia dei non
 recollitis: saltem debita supplicia for
 midetis. Quid est aliud in requie
 non introire: nisi perpetua tormeta sus
 cipere. Merito ad requiem intrare non
 poterunt qui Iesum christum ianuam tranquilli
 tatis offendunt. Non ergo vos im
 plicet quantum error alienus per invidio
 rum: sed de sideria meliori conditione mu
 tate. Si aquas in siccitate petitis: ad fontem
 domini pervenite. si manna desideratis:
 cor per dominum salvatoris accipite.
 Illa dederunt patribus vestris penam:
 ista nobis tribuunt requiem sempiternam.

Jero Timeamus a nos christiana
 nam. **Jero** mi ne forte accepta pol
 R. 11.

licitatione introeundi in requiem
eius existimetur aliquis ex nobis
desse. **Item;** nobis nunciatur est
quoadmodum illis: ne simus in credu-
li. pmissionis eius. Nemo dicat in
corde. **Aug⁹** Vex est quod pmit-
tit. falsum est quod mi-
natur. Sicut enim verum est quod pmit-
tit: sic verum est quod minatur. **Ca;** cer-
tus debes esse de requie: de felicitate:
de eternitate: de immortalitate si fe-
ceris precepta illius: quod certus debes esse
de interitu: de ardore ignis eterni: de
damnatione si contempseris precepta eius.

Collect. Igitur tantorum commina-
tiones tormentorum
formidantes. exhibeamus nos sicut dei
ministros in operibus virtutum sanctos
et immaculatos: ut mereamur introi-
re per fidem caritate formatam in illam
beatorum requiem quam speramus accipere
per dominum nostrum: cui cum patre et spiri-
tus sancto est honor et gloria in seculis
seculorum. Amen.

Psalm. xcvi.

Quante do-
Titulus. Psalmus
dauid qui domus edi-
ficabatur post captiuitatem.

Rico. Iudei istum locum sic intelli-
gunt ut psalmus iste sit
quodam diuina gratia ad id quod reedi-
ficatio templi hierusalem: a Salomo-
ne rege primo fundati: quod stetit
quadringentis decem annis.

Cal. Et deinde a caldeis usque ad
superficiem terre destructi. ac
post captiuitatem babilonicam: a zo-

ro babel filio salathiel reparati: ut
habetur **Esdr.** primo.

Rico. Sed hoc videlicet quod iste psalmus
sit diuina laudatio de re-
edificatione illius templi materialis

Iero. impugnetur per hoc quod dicit in
principio huius psalmi. **Can-**
tate domino canticum nouum: quod non legi-
tur tunc factum: sed magis cantauerunt
canticum antiquum. ut habetur **Esdr.** in

Iero. videtur ergo quod secundum litteras
interficiendum perit hoc sta-
re non potest. et misericorditer interpretandum est.

Rico. Domus enim ista et vniuersa
ecclesia a principio predicatio-
is euangelice incipit per christum edificari ex
eius fidelibus: qui sunt lapides viuus
in edificio celestis hierusalem colloca-
ti

Cal. Nec edificari desinit donec
usque ad finem seculi predesti-
natorum numerus impleatur. **Supiore**
enim psalmi. primo commouit propheta
iudeos ut deposita duricia cordis ad
credulitatem domini christi veniret: sed quod in
illis premeditata erat obstinata mali-
gnitas: conuenienter nunc ammonet ge-
tes ut canticum nouum debeat ei dicere
oueris post captiuitatem peccati per
penitentiam ad ipsum. **Vnde dicit.**

Quante domine Iesu christe. cantum
nouum. **Hugo.** quod christus
dominus nouum
fecit super terram: natus de Maria virgi-
ne **Vnde dicit Nouus rex: noua lex: nouum**
gaudium. **Calli.** Cantat domini
nouum: qui veterem hominem deposito per
gratiam baptismatis aut per penitentiam
felicitate innouat. **Licet tueris: tamen**
si egeris penitentiam: noua domus

christi dixeris. Nota domini nouum
canticum meretur in nouitate vite.

Aug⁹ Audi canticum nouum
Mandatū nouū do vo
bis: vt diligatis inuicē. Vetus can
ticū cantat cupiditas carnis. nouū
cantat caritas dei. **Sequit^r**. Leanta
te domino omnis terra.

Rico et omnes habitantes in
terra quibus aduēt⁹ xpi
fuit causa leticie. **Antate dno** |
hoc iam tercio repetitur.

Cal. quia laus xpi totius ho
mor est trinitatis. La bene
dici

Rico grās agēdo de tanto
bñficio. Lnomici⁹ |
qđ est saluator. Lannūciate de die i
diem | et cōtinuate huiusmodi gra
tiam adionem laudādo Lsalutare
ei⁹ | et xpm dñm in veteri testamē
to pmissuz in nouo datū. **Conseqn
ter** vbi sit annūciandū ostēdit: di
cens. **Annūciate inter gētes glo
riam eius** | et gloriā sue referēdi
omī ascensionis: ac alia ad fidē pti
nentia. **Et ne aliquos putares ex
cipi: addit. Ln omnib⁹ populis mi
rabilia ei⁹** | et miraculosa xpi facta
q̄ annūciauerūt apli et alij discipu
li xpi: non solū verbis: s; etiam facto
facientes miracula in noīe et virtu
te dei. **Nec mirū** **Quomā magn⁹
dñs** | quasi dicat. Non est mirū q̄
mirabilia fiant in virtute ei⁹. **Et
laudabilis nimis** | q̄ trāscendit li
mites cuiuscunq; create virtutis.

pp̄ter qđ dicit **Eccl. xliij. Magnifi
cate eū q̄ntuz potestis. maior enim
est omni laude** **Et terribilis super
omnes deos** | q̄ terribilis est demo

nibus qui p̄ dijs colebant in ydol
a gentibus. **Ideo subdit. Quomā
am omnes dij gentiū demonia: do
min⁹ autē celos fecit** | et non dij gē
tium. **Deinde inducit fideles ad ob
sequiū christi: ad qđ requirit inte
rior et exterior mundicia. q̄ ipse est
sāctus sanctorū: sicut dicit Daniel. ix.
Vnde dicit. L Confessio** | qua tol
luntur imundicie: et cōseruant mū
dicie interiores **La pulchritudo** | et
mundicie exteriores appositae **Ln cō
spēdu eius** | et in cultu ipsius. **Doc
ad leāz dicit: ad excludendū imundici
as q̄ fiebant in cultu gentiū: sic
in sacris priapi vbi viri et mulie
res incedebāt nudi. et fiebant ibi
alie vilitates q̄s nō facerent modo
meretrices. Similit^r in cultu veteris
legis vbi erant imundicie corpora
les in effusione sāguinis animalium
imaculatoz: q̄ nō sunt in cultu
noue legis: vbi offert corpus et sā
guis xpi sub specie panis et vini.
L sanctimonia | et applicatio ad di
uina **La magnificētia in sāctificatio
ne eius** | et in cultu noue legis qui
sāctificatio dicitur: eo q̄ sāctificat cultores
qđ nō faciebat cult⁹ veteris
legis. **Propter qđ dicit Apo⁹. ad
Heb. x. Impossibile ē sanguine tauro
et hirci auferri peccata. Et po
stea subdit. Sāctificati sum⁹ p ob
lationē corporis Iesu xpi** **In hac igitur
sāctificatōe et magnificētia q̄a
in eucharistia totus xpus continet
quo non potest aliquid maius co
gitari ratione sue diuinitatis. Id
subditur. L Afferte domino** **Iovis
L patrie gentiū** | et familie gentiū
R. in.**

ad fidem christi conuersarum. Afferre dno gloriam a honorem. Sed in conmentatore; primo ethico: honore e reuerentia exhibita alicui in testimoniu sue bonitatis: etiam siue fiat in secreto: siue coram paucis. Sed tunc est gloria quam exhibet ei palam a coram multis. Per hoc ergo inducitur ad exhibendum christo domino Iesu reuerentiam in publico a in secreto.

Castio. Gloria est domini cuius seuerlatioe tractauerit. Glorificatur enim dominus in talibus quam fidelium conuersatione fuerit laudatus. Honor est autem domini quam in domis suis ei gratias referimus. Et si quid boni susceperimus: ab ipso profitemur esse collatum. Sequitur. Afferre dno gloriam nomi eius. Sicut super dixit trina repetitione Cantate dno: ita hic tercio ponit Afferre. ut sacramenta sancte trinitatis in dogmate christiano iesse semp agnosceres. Afferunt itaque gloriam nomi eius qui deuotionis studio conuertunt in melius: a consubstantiales sibi trinitate atque omnipotentem per omnia consistunt in personis: non nature diuersitate discretam. Sequitur.

Nico. Collite hostias id est laudibus diuinis extolli te corpus et sanguinem christi sub speciebus panis a uini: quod dicitur hostie in plurali. quod licet sint unum sacramentum: profectum sunt due consecrationes distincte quarum una alteram non expectat. La introite in atria eius. id est in loca cultu christi debita. Et quod tunc in omnibus est unica ecclesia. Ideo subditur: Ladrate dominum in atrio sancto

etiam in fide ecclesie catholice.

Castio. Tunc reuera dominus aduocatur a quolibet fidelis penitente: quam in corde conuictio cuiuslibet lacrimarum misericordia domini postulatur: per quas supplicatio confitentis mereatur ad aures creatoris peruenire. **Nico.** Commoueat a re. facie eius vniuersa terra. id est omnes habitatores terre commouentur coram christo motu timoris a reuerentie. Cuius causa subditur dicitur. Dicite in gentibus quod dominus Iesus christus regnavit. id est regnum a diuinatione super omnem terram vel creaturam accepit in sua resurrectione a ascensione: secundum quod dicitur Matth. vlt. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Et Marc. vlt. Dominus quidem Iesus postquam locutus est eis: assumptus est in celum a sedet ad dexteram dei. Et quod christus meruit exaltationem regni sui per passionem suam in cruce: secundum quod dicitur Phil. ij. Propter quod exaltatus est illius in celum. Ideo aliquis translator: hic addit. La lig. Scruis. Et secundum hoc dicitur in synodo ecclesiastico. Impleta sunt que cecinit dauid fidelis carmie dicens natoibus. regnavit a ligno deus. Item: correxit orbem terre id est ab errore ydolatrie: que a tempore predicationis christi cepit cessare secundum quod predictum fuit Isa. xliij. In illa die perda omnia nomina ydolorum de terra. Quod non commouebitur id est a veritate fidei christiane que stabit usque ad finem mundi quantumcumque tribulatioibus impellat. Ludicabit id est fidei populos in equitate. **Cal.** les qui

stricto examine inueniamus in de
p'tera eius cum electis collocandi
ipso prestante cui est honor et glo
ria in secula seculorum. Amen.

Psalm⁹.xcvi.

Dominus re
gnauit erul

ter terra: letentur insu
le multe. Titulus. Psalm⁹ Dauid
quando terra restituta est ei.

Nicolaus. Dicunt docto
res aliqui qd
psalm⁹ iste est gratiaz actio ipsi⁹
Dauid: qm de bellatis philisteis q
regnu⁹ eius inuaserat: a alijs ge
tibus in circuitu qui regnu⁹ suum
molestabāt: terra sua fuit ei resti
tuta in pace a quiete. Sed huic dicto
non videtur cor date tra psalmi
cum di. Nubes a caligo in circuitu
ei⁹: a postea subdit Ignis an ipm
pcedet. qd in bellis ipsius dauid co
tra aduersarios non leguntur ap
paruisse talia signa. Sed scienduz
qd duplex est aduent⁹ dmi. s. in mu
duz qui p'terijt. a ad iudiciu qd ven
turus est. Psalm⁹ aut iste loquit
ab lram de aduentu dmi ad iudiciu.
Vnde Apo⁹. ad Heb⁹ allegat scri
pturaz hui⁹ psal. dicta ad lraz de
xpo: dicens. Et tuz introducit pmo
genitu suuz in orbz terre: p dicit
ab introducendu ad iudiciu Tunc
emz apparebit in p'tate cōstitutus

sanq pmo genit⁹ In pmo aut ap
paruit humil et abieat⁹. Ad dicit
qd Apo⁹. ibidē. Et aduent eū omēs
angeli ei⁹. In quo non est diuersi
tas sensus. Nam apli allegantes
scripturam veteris testamēti non
semp acceperūt eaz de verbo ad ver
bum: s. sufficit aliquā accip'e sensuz.
Dicendū est ergo qd sicut pcedens
psal. fecit mentionē de pmo adue
tu xpi in mūdū. Sic iste ps. loquit
de secūdo aduentu eius ad iudiciu.

Hugo Vnde sensus tituli ta
lis ē. Psalm⁹ iste at
tribuit dauid a ipsi xpo: vt sepe di
ctum est. Et agit de hoc qd factū est
cū terra ei⁹ restaurata est auz co
pus eius resurrexit.

Cassio qd qd mortuuz est cō
muni lege: restaura
tum est in glorie munē singulari.

Nico. Vn p'p'ta pmo descri
bit xpi generale dnu⁹
qd accepit in sua resurrexōe a ascē
sione sup oia creata. p'p'ter qd dixit
Mat. vii. Data est mihi ois ptās
in celo a in terra. Et hoc ē qd dicit.

Dominus regnauit. a dñs no
ster Jesus xpus qd solus cog
scitur impare [exultet terra] a ha
bitatores terre. qd post resurre
dionem a ascēsiōne suā prebuit alijs
ingressum ad gloriā. letentur insule
multe. qd fides catholica p'dicata
est p aplos et alios xpi disciplos
habitantib⁹ in insul maris occa
ni: vt patz de anglia a hibernia et
pluribus alijs: vt i insulis maris
mediterranei: videlz sicilia: cipro:
ac alijs multis. Et qd ad gūale dñi

um sequat iudiciū extremū a quo non pōt appellari. **I**dem post dñm christi cōsequēte describit ei⁹ iudiciū generale: ad quod veniet in magna potestate. **V**nde sequitur. **N**ubes a caligo] v. obscuritas aeris **In** circuitu ei⁹] **C**hrist⁹ ascēdens in celū habuit nubes; in obsequiū: sicut q̄ dicitur **Act. v.** **V**idētib⁹ illis eleuatus est: a nubes suscepit eū ab oculis eorum. **E**t subditur. **D**ic **I**esus qui assumptus est a vobis in celū: sic veniet. s. ad iudiciū. **E**t hoc innuit q̄ obsequio nub⁹ vteretur: sicut q̄ dicitur **Luc. xxiij.** **T**ūc videbunt filiū hōis venientē in nube cum potestate magna et maiestate. **I**dem subditur. **I**n iusticia a iudiciū correctio sedis ei⁹] v. correctio orb⁹ p̄cedens a potestate ei⁹ iudiciaria que per se d̄; designatur: eo q̄ sententia iudicij sedendo datur: erit iusticia a iudiciū: v. recta a irreuocabi. **I**ero. **R**unc videtur iustus: a prauum dei esse iudiciū: eo q̄ iniqui homines ditantur a paupes sancti tribulantur. **Q**uādo autē ipse dñs venerit ad iudicandum vt reddat vnicuiq̄ sicut sicut op̄a sua: eo tempe quasi corripet sedes ei⁹. **I**gnis an ipsū p̄cedet.] **I**gnis cōflagrationis qui p̄cedet iudiciū] **Q**uā m flāmabit in circuitu inimicos ei⁹] quia data sententia iudicis reprobis in illo igne inuentur: a sicut in ferno retēdētur. **A**lluxerunt fulgura ei⁹] **O**rbi terre]. q̄ ante iudiciū sicut multe fulgurationes a impsiones ignee terribiles a tempestu

ose. sicut in alio ps. dicit. **E**t i circuitu ei⁹ tempestas valida] **V**idit et cōmota est terra] v. habitantes in terra: qui tūc videntes talia cōmouebunt cōmotiōe timoris. **M**ontes sicut cera fluxerunt a facie domini] **L**a facie domini omnis terra]. **L**oquitur enim de futuro ad modū preteriti propter certitudinem prophete. quia tunc erūt remotus magni p̄ loca: vt dicitur **Matth. xxiiij.** **E**x quibus uent montes. **A**nnūciauerunt] **I**dem est annūciabunt] **C**eli iusticiam eius]. quia per signa in celo apparentia manifestabitur iudicis aduent⁹ propinquus. **L**et viderunt omnes populi gloriam eius]. quia omnes tam electi q̄ reprobi videbūt christum hominem venientem in potestate et gloria: que visio erit terribilis reprobis et delectabil⁹ electis. **I**deo subditur. **C**onfundantur] id est confundentur. **O**mnes qui adorant sculptilia: et qui gloriantur in simulachris suis] id est omnes ydolatre: qui tunc maxime confundentur: quoniam creaturis attribunt cultū soli d̄ debitum. nō solum ab hominibus: sed etiā ab angelis. **I**deo subditur. **A**dorate eum omnes angeli eius] annūciatores regni illius. **E**t sicut hoc iudiciū erit terribile reprobis vt dictum est: ita erit gaudiosum et delectabile electis. **V**nde dicit. **L**audiuit] per verbum christi et a apostolorū qui p̄nūciauerūt iudiciū futurū. **L**et letata est syon]. v. ecclesia quia hec est materia

exultationis: sicut quod dicitur in fine
dicti euangelij Erunt signa. ubi di-
citur. His autem fieri incipientibus
respicite et leuate et exultate: ca-
pita et corda vestra: appropinquat
enim redemptio vestra. **Exul-**
tauerunt filie in deo et fideles anime
[**propter iudicia tua domine**]. Dicit enim
iudicia in plurali. quia non solum
iudicium datum pro gloria electorum
dicendo: venite benedicti patris mei:
erit eis causa leticie: sed etiam iudi-
cium datum pro damnatione repro-
borum: sicut quod dicitur in psal. lviij.
Letabitur iustus cum viderit vindi-
ctam. quia tunc omnia perfecte cri-
sto subijcient. **Deo** subdit. **Quo-**
niam tu dominus altissimus super
omnem terram. et super omnes ho-
mines qui in terra nascuntur. **Im-**
mis exaltatus super omnes deos.
et angelos sanctos qui dicuntur dei
participatione. De quibus dicit
Daniel. ij. **Exceptis diis: quorum**
cum hominibus non est conuersa-
tio. Ultimo autem in conductione
psalmista hortatur omnes ad iusti-
ciam: et retrahit ab iniusticia: di-
cens. **Qui diligitis dominum**. qui
solus est bonus. **Lodite malum**. cul-
pe quod opponitur bonitati diuine
Causas subdit. **Custodit dominus**
animas sanctorum suorum. a pecca-
tis mortalibus qui in temptatio-
bus recurrunt ad eius auxilium:
sicut quod dicitur ad Corinthios. v. **Fide-**
lis deus qui non patietur vos tem-
pantem supra id quod potestis facere: sed
faciet cum temptatione auxilium
ut possitis sustinere. **De manu pec-**

catoris liberabit eos dominus. et
de potestate diaboli qui est obstina-
tus in peccato: et semper homines
trahere nititur ad peccatum. Et quod li-
beratio fit per gratiam diuinam. **Deo**
subditur. **Uxorata est iustitia**
et diuine gratie. **et rectis corde**. quod
ad superna habent cor erectum. **Le-**
ticia. quia lux gratie est quedam
arra glorie. propter quod repetitur
idem cum dicitur. **Et amicum in-**
si in domino. que est leticia deu-
tionis. **et confitemini memorie san-**
ctificationis eius. gratias agentes
de dono gratie nos sanctificantis.
Vnde ad Roma. iij. Omnes enim
peccauerunt et egent gratia dei iu-
stificati gratis per gratiam ipsius pro
redemptione que est in christo Iesu do-
mino nostro. **Collect.** **Licet hic**
psalmus communiter a doctoribus de primo
domini aduentu allegorice exponitur
quod expositio satis patet in glo. tunc quod te-
xtus eiusdem psal. sonat maxime secundum
christi aduentum. **De** circo exponit glo-
se de primo christi aduentu premissa: hanc
de secundo eius aduentu leuatur: posui expo-
sitionem. **O** quod metuenda est illa iudicij
dies: in qua disceptatio celerissima vi-
uescentium discutient aduersus versus ad verbum
etiam ociosum. **In** tonat enim nobis sacra-
scriptura ut sub omni celeritate punia-
mur in nobis peccata ne de veniens ad iu-
dicium ea inueniat punienda. **De** enim
punit autem homo. quod nihil remanebit
impunitum. nihil quippe est quod ita
vitam neque valeat euertere quod pec-
cato et correctioe distinet. **Aug** i ser-
mone

de afflictione filiorum israel. Con-
sideret igitur vnusquisq; conscien-
tiam suam. a si se videt in cogitati-
one: in sermone: in opere semp; qd
bonum est diligere et opere exerce-
re: ministrum dei se esse cognoscat
a gaudeat. Qui vero se ipsum inter-
rogans se viderit: q; mala sunt nō
solum cogitare: s; etiaz dicere a fa-
cere: adiutorium dyaboli se esse intel-
ligat simul et doleat. Et sū adhuc
anima peccatrix a tenebrosa i cor-
pore suo tenetur indusa: cui; dei ad-
iutorio a potestate dyaboli se con-
tineat auertere: ne forte illum malis
opibus insistentē repentina mors
rapuerit: cum dyabolo cui; volūta-
tes exercuit eterno igne mereatur
trahi cruciandus. Et idē dūz tēpus
est in nostra potestate vnusquisq;
priusq; de hac luce discerat: cui; dei
adiutorio a seruitute dyaboli se sū-
trahat: vasq; demonis fuisse se do-
leat.

Collect. tis obediēdo: sic
vitam suam corrigat et emendet
quatinus in illa die tremendi iu-
dicii vltionē eterne mortis euadat
atq; p sanctos angelos ad gaudia
celi puenire mereatur p̄stare gra-
tia et misericordia dñi nostri **Iesu
christi:** cui est honor a gloria in se-
cula seculorū. Amen.

Psalm⁹. xcviij.

Antate do.

cantici noui: quia
mī. Titul⁹. Ps. 68

Callio. Qui? tituli verba re-

feruntur ad dominum
saluatorem. de cuius primo aduen-
tu videl; incarnationis gloria: a se-
cundo aduentu ad iudicium psal-
iste dicitur est. In p̄mo eius ad-
uentu cōmonemur vt misericordēz
dominum querere debeamus in al-
tero vt venturum iudicium forme-
mus. Est enim iste psalmus terci-
us eorū qui de vtroq; aduentu agūt
Per totum psalmū p̄p̄ta loquit̄
In prima enim parte fideles com-
monet christianos: vt noue rege-
nerationis sacramenta fumentes
nouum canticum de dñi incarna-
tione cōcelebrent: dicens.

Rico. **Antate domino.** I-
esu christo **Can-**
tium nouum I tanq; auctori noui
testamenti: in cuius ortu angeli cā-
tauerunt nouum canticū: dicentes
Luc. ij. Gloria in altissimis deo. et
in terra pax hominibus bone volū-
tatis. Causam hui⁹ laudationis
subdit: dices. [q; mirabilia fecit.]

Callio. qñ cecis lumen: dan-
dis gressum: mortuis
vitam donauit: a huiusmodi fecit
que cōtra vsu; nature hūane facta
euangeliorum textus narrat. Sed
ista fecerūt etiā scī ei⁹ a p̄p̄ hēte.

Jeronim⁹ Quis ergo fecit
nouum vt mere-
atur cāticū nouū. Vultis scire qd
nouū fecerūt dē? Quasi hō mortu⁹

est vt homines vincerent: filius dei cre-
cifixus est vt nos leuaret
ad celum. **Vnde** subdit. **Mic.**
[saluauit] videlicet genus huma-
num quod perierat [sibi] hoc est ad
honorem dei patris [dextera eius] a
brachium sanctorum eius. ac si dicat.
Christus qui est dextera dei patris. quod pro
ipsum tanquam pro dextera a brachium
eius fortia operatur: saluauit sibi et
deo patri genus humanum: sicut **Matth.**
xviii dicit. **Venit** filius hominis salua-
re quod perierat. **Notum** fecit dominus
et deus pater [salutare suum] et filium
suum pro salute mundi humanatum
et sic visibilem factum.

Mico. [in conspectu gentium re-
uelauit iniquitatem suam]
et fidei catholicam iustificante: quod per
predicationem apostolorum et aliorum discipu-
lorum christi publicata est in gentibus per
orbem terrarum discipulis. **Recordatus**
est misericordie sue et veritatis sue
et promissionis sue de mittendo filium
suum factum domum israel et patribus.
Ram Gen. xxij. promissus est **Abra-
he**. **Benedicent** in semine tuo omnes
gentes. **Que** promissio misericordie
et veraciter impleta est in christo nato
de progenie **Abrahe** per **Jacob**: quod alio
modo dicitur est israel: vt habet **Gen.**
xxxij. **Et** effectus huius promissionis est
extensus ad omnes gentes **Idem** subdi-
tur. [viderunt omnes termini terre]
et cognouerunt per fidem et miracula
coram ipsis facta [salutem dei nostri]
et dominum nostrum **Iesum** christum per quem
est salus: sicut quod dicit **Act.** iij. **Et** non
est in aliquo alio salus. **Ubi**
late deo omnis terra. quod de omnibus

terre partibus aliqui sunt vocati. **Laeta**
te et laudate deum in cordibus vestris
interius. **La exultate** recitando ore
psalmos a prophetis ad laudem dei fa-
ctos **La psallite** bene operando. **Et** quod
iste psalmus tempore veteris testamenti
factus cantabatur a leuitis. non solum
tibus humanis: sed etiam musicis in-
strumentis **Idem** subdit. **Psallite**
deo in cythara: et cythara et voce
psalmi: in tubis ductilibus et cum mar-
tello factis. **La voce** tube corneae.
quod aliqui verbanis instrumentis de
cornibus animalium factis: maxime
in festo tubarum: quod celebrabatur
in principio septimi mensis. **Hoc** ad
legem faciebatur iudei: vt habet **Num.**
x. **Sed** nos qui nouimus canticum gratie
offerimus: spiritualiter hanc legem intelli-
gere debemus. **Hugo** **Psallite**
deum in cythara] et operamini amore domini opera peni-
tentie mortificatione vite carnalis que
per cytharam intelliguntur. **Vnde** **Job**
xxx. **Versa** est in ludum cythara mea
Et etiam psallite] et operamini in cy-
thara] et in compassione primi: ope-
ra misericordie faciendum. **Voce** psal-
mi] vt hilaritas sit in opere.

Augustinus [psallite] etiam in
tubis ductilibus].
Tube ductiles dicuntur: quia cum
martello tundendo producunt. **Tri-**
bulatio est tussio: a profectus pro-
ductio est. **Psallite** ergo in tubis
ductilibus] id est laudate deum in
tribulationibus et aduersis. **Ex-**
emplum habemus de **Job**: qui repetit per-
cussus tantis damnis tussione tam
te tribulationis factus tuba ducti-

lis soniūt: dicens. Dominus dedit: dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est. sit nomen dñi bñdictū. Sequit̄. **L a voce tulle cornee.** Cor nu excedit carnē: vt carnē sup̄ adō sit firmū. a capax vocis tulle cornee trāscedat carnales mot⁹: vīneat li bīdines: a q̄rat iuxta osiliū aposto li ea q̄ sursum sunt: nō q̄ sup̄ terraz.

Rico. Deīn̄ oñdit vbi sit plal lendū vel iubilandum dicit̄. **V**ibilate i ospectu regis. videt̄ Jesu xp̄i: qui est rex regū et dñs dñiantū. **Apoē. xix.** **L** moueat mare. **L** mundus p̄dicatōe aploz ab p̄nam. **L** plenitudo ei⁹. **L** habitantes in insul̄ maris quorū multi ouerfi sunt ab fidē: vt dictū est in psal. xc. **L** orbis terrarū a vniuersi q̄ habitant in eo. **L** quia de omnib⁹ simib⁹ fr̄e aliq̄ sunt ouerfi ab fidē.

Hugo. **L** Lumia. **L** s̄cti vī rī pleni aquis gr̄atū. **L** plaudēt. **L** gaudebūt. **L** manu. **L** in exercitio tenoz opm. **L** simul. hoc est in vnit̄ate fidē a dilcōnis. **L** montes. **L** id est maiores.

Castio. **L** exultabūt a cōspai dñi. **L** dño veniente ad iudiciū gaudebunt. qm̄ in futuro iudicio p̄missionis ipsius dona recipi.

Hugo. **L** qm̄ venit iudicent. **L** care fraz. **L** peccatores frenos. venit vt discernat a sepet paleas a frumētō. **L** **I** dicabit orbē terraz in iusticia. **L** ma los pumētō. **L** a plos in equitate. **L** reddēdō singul̄ fm̄ merita sua.

Aug⁹. **E**cce nondū venit fr̄es tēpus iudicij. **I**udex in

celo est. tu in terra. **I**lle differt ad uentū. tu noli destruere osiliū meli oris vite. **A**duēt⁹ eius dur⁹ erit duris: a benign⁹ erit pijs. **V**ide ergo modo tu qd̄ sis. **S**i durus es: licet tibi mitescere. si mitis es: iam gaude ventu. **Collect.** **I**n pt̄ate tua ē rum. **quō expectes iudice:** hoc tñ nunq̄ cadat a tua memoria. **S**i fm̄ opa tua bona aut mala recipies crudelez vel benignū iudicē tuum dñm nostrū **Jesum xp̄m** cui est honor et gloria in secula seculorum. **Amen.**

Psalm⁹. xcviij.

Dominus re

Rico. **T**itulus. **p̄s. dauid**

Castio. **D**er dauid p̄sonā loquetis aduertimus a xp̄m manu fortem desiderabilez q̄ senti.

Rico. **D**e cui⁹ reg⁹ **Da mus.** **Rico.** **u**is p̄ph̄a mistice loquit̄ in hoc psalmo qd̄ ip̄e cri st⁹ accepit in sua resurrectione de q̄ dicit **Matth. vlf.** **D**ata est m̄hi oīs pt̄as in celo a in terra. **C**ui⁹ regnū p̄ncipes iudeoz irati de fama nomis eius conati sunt destruere.

Hugo. **I**ntētio p̄ph̄te est iū tare vniuersos populos ad laudē a honorem christi: vt eum tanq̄m deum ac regem adra rent a confiteantur.

Nicolaus. **D**auid em̄ i spi ritu p̄uidens per regnum suum figurari regnū christi: **i**ntro ducit ipsum regnan

tem: dicens.

Ominus .i. Iesus xpus. Re
gnauit resurgens a mortuis: a ad
dexteram patris exaltatus irascantur
populi .i. irascantur populi iudeorum
de regno eius. Et ponit hic optati
uus p. iudicatio. Qui sedes super
cherubim .i. super ordines angelorum
non solum in quantum deus: sed etiam in quantum
homo l. moueat terra .i. habitan
tes in ea ad credendum atque fruendum
tibi. qui merito terra nuncupantur
quod terrena uita occupant. **O**
min in syon magnus .i.

Cal. Syon speculatio interpretatur
quod est ecclesia militans
vel triumphans l. a excelsus super om
nes populos .i. quod ascendens ad
celos .i. excelsus est
pre omnibus factus. **V**nde nos ad usque
nostros per singulos dies speculat.

Hugo deum inducit populos
ab xpi laude: dicens.
Confiteantur confessione laudis l. noi
tuo magno .i. quoniam iudei irascantur
xpo: tunc erat nomen eius paruus. quod fa
ma nomen eius solus erat in iudea.
Post eius ascensionem predicatus est
nomen eius et fama eius gentibus. a fa
ctus est magnus et dilatatum.

Aug Jam ergo populi confiteantur
nomen tuo magno quod ante
paruo nomen tuo irascantur. Quare
confiteantur **Cal.** l. Quonia terri
tur. **Cal.** bile quod ipse uetu
tus est iudicare uiuos et mortuos.
l. a sem .i. a summe bonorum
Rico formaliter et effectiue. quod
omnis sanctificatio fit in eius nomine. Vel
terribile est malis: a sem bonis.

Aug Jam ergo populi confiteantur
nomen tuo magno quod ante
paruo nomen tuo irascantur. Quare
confiteantur **Cal.** l. Quonia terri
tur. **Cal.** bile quod ipse uetu
tus est iudicare uiuos et mortuos.
l. a sem .i. a summe bonorum
Rico formaliter et effectiue. quod
omnis sanctificatio fit in eius nomine. Vel
terribile est malis: a sem bonis.

Rico formaliter et effectiue. quod
omnis sanctificatio fit in eius nomine. Vel
terribile est malis: a sem bonis.

Aug quod ipse uentus est a iudi
caturus ut alios potest
ad sinistram: et alios ad dextram. l. a
honor regis iudicium diligit ut un
cuique reddant merita sua quemad
modum quisque gessit in corpore: siue
bonum siue malum.

Iero Debet ergo homo pius se diiudi
care a discernere: a per proprium
iudicium condemnare mala sua. et sic
honorare deum regem eternum.

Hugo quoniam sicut dicit **Apo** 9
ad **Corint.** xi. Si nos
metipsums diiudicaremus: non uti
que diiudicemur. **Rico** deum mutat
remur. **Rico** modum loque
di de tertia persona in secunda. quod sic
frequenter in sacra scriptura: a maxime
metrica composita. Qualis est liter
psalmo **Hugo** ostendit nobis
uia ad regnum
dicens. l. u. pastis directores .i. ui
as rectas per quas ad te dirigamur.
Has directores subiungit dicens. l. u.
dicium a iusticia in iacob .i. in populo fide
li qui in baptismo supplantat uicia. Iu
dicius autem fecit in populo quoniam donauit ei
discernere inter bonum et malum. Iusticia
uo quoniam sequitur bonum a dedit a malo.

Aug Primo debet hie iudici
um: uiz ut iudicet: et di
scernas quod sit malum: a quod sit bonum.
Etiam iusticia: hie debet ut dedit a
malo a facias bonum. Et quod hoc a no
bis non habemus. id subiungit. l. u. fecisti de
us ei operas in nobis a plicere.

Rico Et ideo l. exaltate .i. lau
dibus extollite l. dnm dnm
ym .i. a quod habetis quod benedixistis l. a ad
rate scabellum pedum eius .i. hu

Rico Et ideo l. exaltate .i. lau
dibus extollite l. dnm dnm
ym .i. a quod habetis quod benedixistis l. a ad
rate scabellum pedum eius .i. hu

Rico Et ideo l. exaltate .i. lau
dibus extollite l. dnm dnm
ym .i. a quod habetis quod benedixistis l. a ad
rate scabellum pedum eius .i. hu

Rico Et ideo l. exaltate .i. lau
dibus extollite l. dnm dnm
ym .i. a quod habetis quod benedixistis l. a ad
rate scabellum pedum eius .i. hu

manitate christi que in quantum est
vniuersa diuinitati. latere et cultu qui
soli deo debet: est adoranda.

Jeroni Deo enim corpus diuini
dei scabellum quod in eo ma
iestas diuinitatis tanquam super scabel
lum stetit. et hoc est adorandum.

Hugo Quasi semel est in se: et
etiam alios sacrificas
Consequenter ostendit per fictiones no
minum antiquorum patrum que sunt di
gni seruitio domini: dicens.

Rico Moyses et Aaron in
sacerdotibus eius. et ser
uierunt ei officio sacerdotali. Ad lit
teram enim Aaron fuit sacerdos Mo
yses vero licet sacerdos non fuerit:
tamen officio sacerdotali usus est in co
secratore Aaron et filiorum eius: ut patet
Exo. xxviii. La Samuel inter eos que
inuocat nomen eius. Preerat enim
ante prophetarum deum colentium: ut ha
betur 1 Re. xix. Per Moysen que inter
pretatur extractus ab aquis signum reli
giosi qui debent abstrahi a deliciis
mundanis. Per Aaron que montanum
interpretatur: platonum statum intelligit.
Per Samuelem que fuit minister in
domo domini: intelligunt sacerdotes et
deici. Omnes isti laudare debent no
men domini per ceteris christiani. **Quo**
cabat dominum humiliter et deuote.

Hugo Let ipse exaudiebat
eos: et in columna nubis
loquebatur ad eos. Sic legitur Exo. xxxiii.
de Moysen. Et hoc ad litteram. Allegori
ce autem loquebatur in columna nubis ad
eos in figura: que quasi nubes est ob
scura. Nobis autem aliter locutus est
sic ait apertus ad Heb. v. Multifarie

multisq; modis olim deus loquens pa
tribus prophetis. Nouissime autem
diebus istis locutus est nobis in filio
suo. Causam quare sic exaudiebant
subiungit dicens. **Quod** exaudiebant
testimonia eius. et lege et certimo
nias eius: que testimonia erant noua
testameta. La preceptum decalogi. **Quod**
dedit illis. Si de cetero mandatis. **I**dem co

Glo. **Domine** deus noster tu
exaudiebas eos. In ius
tissimis petitionibus. **De** tu ipse fuisse
eis. indulgendo eis peccata ne nocerent
in futuro.

Rico La vltimas in om
nes adiuuaciones
eorum. **Quod** pumens defectus eorum que non per
cedebat ex instinctu suo: sed magis
ex eorum arbitrio. sic patet de Moysen et
Aaron. Num. xx. vbi dicitur ad aquas con
tradiuocis. Dixitque dominus ad Moysen
et Aaron. Quia non credidistis mihi ut
sanctificaretis me coram filiis israel.
non introducetis hos populos in terram
quam dedi patribus eorum. quia in pena hu
ius fuerunt morte preuenti.

Cal. Cognoscimus itaque antiquas
preces interdum exauditas:
et iterum adiuuaciones eorum vindi
catas: ne humana illis elatio surrep
te potuisset. Nam quousque aliqui fide
les sint magna deuotione veneranda:
oportet tamen in eis pro tempo
re vindicari: ne cor eorum ad super
biam videatur posse deduci: sicut
dicit apostolus. Et ne magnitudo
revelationum extollat me: datus est
mihi stimulus carnis mee angelus
sathane: qui me colophoretet.

Augustinus Illi enim
deus iras

citur quem peccante; nō flagellat
Nam cui vere ppitius est: donat nō
solū peccata ne nocēat ad futurū se
culū: s; etiā castigat ne semp pecca
re delectent. Ergo fratres q̄cūq; in
xp̄o pficim⁹ ne nos putem⁹ sine fla
gello ad ip̄m futuros ire. qz et si iā
hōies quid in nobis rep̄hendāt nō
inueniant: rep̄hendit ille adhuc q̄
oia nouit. quia ppitius est nobis.

Rico Et ideo **Altate** in
laudib⁹ extollit dñm
deū rest⁹ in monte sãcto eius.

Hugo in sãcta ecclesia q̄ ē
fundata in mōtib⁹
sãctis in doctrina ap̄toꝝ. Lqm̄ sã
ctus dñs deus noster: qui nos san
ctificat: regit: ac defendit.

Cassi. Consideremus carissimi
de ob⁹ humib⁹ splendere pulchris
incredulos terret vt ad supplicatio
nem deuotissimā pducant: fidelib⁹
dñi xp̄m adorare p̄cipit. qz a ipse
nouit exaudire quos diligit. Bea
ta gēs que talem h; dñm. Vitale
quippe desideriu; est cognoscere et
amare creatore. Fidelis autē serui
est diligere dñm: multo fortius re
demptore; suū. Quē si cara mente a
ex desiderio nō appetis: nullatenus
hūc diligē arbitreris. Diligamus
igit vt amemur: q̄ram⁹ vt iuemia
mur: pulsem⁹ vt ad dñm accedere
valeam⁹. Ipse sit nostꝝ gaudiū;
nostꝝ desideriu;: qm̄ ipsū cognosci
mus eterna nobis bñficia posse p̄
stare: qui est benedict⁹ in secula se
culorum. Amen.

Psalm⁹. xcix.

Vbilate deo om̄is
Titul⁹. Psalm⁹ in confessione.

Cassi. duplex est confessio. Vna
ē qm̄ pctā nrā deploran
tes: culpabiles ac reos nos esse p̄fi
temur: a misericordiā dñi cōceden
dam nobis p̄ijs fletib⁹ exoram⁹.
Altera est grāy adio: quā dñio p
suis bñficijs nos deuotis mentib⁹
offerim⁹. Reuera totus hic psal.
ad vtrāq; p̄tinet confessiones. Oro
pheta igit sollicit⁹ de p̄lo fideli ne
se putaret s; anxietate tristitie cri
sto domino seruiturū: primo a iu
bilatione incipit: **Hugo**
dicens. L

Vbilate deo. cū inenarrabi
li cordis gaudio: ip̄m laudan
do p̄ bonis q̄ nob; a p̄ regno eterno
q̄ nob; pauit. Loīs terra. In habi
tatores oīs terre: qz oib⁹ patū est
regnū: nisi p̄ suaz stulticiā se exdu
bāt. Fruite dño i leticia. qz nō pla
cent domino fructa coacta.

Cassi. Licet em̄ fructa dñi diū
tis videant officijs expe
dire: vt sint ordines eccl̄astici mōa
steria fidelū: heremite: solitarij: la
ici deuoti. oia tñ ad ista tria verba
referunt: vt dño sub leticia fruiat.
nō in murmuratōe aut amaritudi
ne mētis: sic factū est in deserto qm̄
cōtra deū iudaic⁹ p̄ls murmura
uit. s; ista leticia vtiq; caritas est:
q̄ sic ap̄ls dicit nō inflat: nō agit
p̄perā v̄ puerse: nō est abiciosa rē.

que hanc virtutem egregiaz mira-
bili narracone describit. qua pro-
pter illi sibi leticia domino seruiute
qui eum super omnia diligunt a i-
uice se fraternia caritate respiciunt
O libera seruitus **O** seruium su-
pra cunctas dominaciones eximiu.
quibus talis leticia tribuitur qm
in regnorum gloria non habetur.
Sed istam leticia q in hoc mundo
papatu videt quale pmiuz sbleqē

HUGO Etroite in cospe
du eius i i cubicu-
lum conscientie pue vbi solus de-
teydet. sicut dicitur regum. xvi.
dominus intuetur cor **Et** addit in
exultatione quia in consciecia
pura est exultatio vel de spe venie
vel de spe future glorie consequen-
de. **Vnde** ap'ls dicit Gloria noste
hec est. testimonium consciecie no-
stre **Consequēter** propheta redar-
guat pfidiam iudeorum qui dnm
saluatore nō putādo deum. man-
in creatorem suū in hēre presūpse-
rūt. **Vnde** dicit scitote et intelligite
quomiam iste dñs viz ihs cri-
stus quem deū filiu; nime credi-
distis ipse est deus qui fecit celū
a terram ipse fecit nos ad yma-
ginem a similitudinem suam.

RICO Sup genesim dādo no-
bis animaz intellectu a
lem in qua consistit ymago dei qm
tum ad proprietates naturaes. s.
memoria intelligētiā a volūtate.
similitudo aut dei inest anime i bo-
nis gratuitis. q est quedā pfectio
ymagis. qz gratia perficit natura;
Nota. bona gratuita sunt virtutes

vt pote innocentia humilitas mī-
dicia cordis etc **Sicut** deus dicitur
bonus a iustus. sic homo creatus
est bonus et iustus ad similitudi-
nem **Cal.** **Et** quia ne puta-
viz dei **Cal.** rēt humanā cre-
ationem patru; semini esse depu-
tandam. adiecit non ipsi nos
Par qm natiuitati nostre miste-
rium prebeat corporalis operacō.
tamen ille in hūc mundum nos p-
batur adducē. qui cuncta facit ad
existentiam puenire. **Deinde** venit
ad populū fidelem a quid sit. per
compaciones pulcherrimas oñit.
dicens nos autē populus eius nos
populi christiani qui eius impio
famulamur oves pascue eius
oves sunt simplices a deuote pso-
ne. a ipse earum pastor verus a pas-
cia eius est diuinarum scpturaru
copiosa a dulcis epulacō **Ipsē** em
scripture sunt pascue quibus fide-
lis anima saginatur a ad futūe be-
atitudinis amena pducit. sic istis
tribus virtutib; cōplexus est. qd
agere. quid credere. quid intellige-
re debeat cri-
HUGO **Consequēter** autem
in pfectis christianis cōfessionem
inducit peccatoruz dicens Etroite
portas eius in cōfessione a simili-
ter etroite atria eius in pnis confi-
temini illi quasi dicat. bonū ē con-
fiteri domino cōfessione laudis. si
precedere debeat cōfessio peccatoruz
quia non est speciosa laus in ore
peccatorum **Ecdesiast. xv.**

Cal. **Poste** dñm sūt huilis peni-
tētia. baptismū sacru. etc
L. b

ritas sancta. elemosine misericordes. ceteraque mandata per quam ad eius possimus pervenire spectamus

Quia peccata nostra per lacrimas confitemur. angustie via portus ingredimur. Sed cum post hec ad eternam vitam perducimur. portus nostre atria in confessionum laudibus intramus. quia ibi angustia iam non erit cum iam eterne sollemnitatis leticia assumpserit. Propter confessionis nostre angustia; veritas dicit. Intra per angustiam portum. et cum per se recipimus multitudinem gaudii eterne perfrueret dicebat. Statuisti in loco spatiose per **Hugo** et per confessionem peccatorum. laudate nomen eius. et christum. a quo avos christianam nominati estis. Cum huiusmodi laudationis subiungit dicens. Quis suavis est dominus. in quem desiderant angeli videre. et prospicere sicut dicitur. et petri. Et ne suavitatem hanc credentes temporalis a transitoria. Ideo subdit. Limet nomen eius. In quantum ad salvandos. qui immobiliter in eternitate perdurant. quos huiusmodi misericordia dei a peccato liberauerit. Et ne quisquam de misericordia hac nimis confidat addit a de iusticia dicens. et usque in generatione et generatione veritas eius. Translatio romana habet. et usque in seculum scilicet veritas eius.

Hugo qui populos iudicabit impios permissa tantis bonis quam malis. Non ibunt hi in vitam eternam. Illi vero in ignem eternum.

Cassianus Mirabiliter hic psalmus nos utraque confessiones edocuit. ut et alacres domino iubilemus:

et peccatorum nostrorum vulnera sine intermissione plangamus. In hoc enim mundo utrumque est necessarium. ut nec in tristitia despet dei finis. nec inter amicos eius prosperis reddat elatus. Nam sicut sanitas hominis humorum pace consistit. Ita perfectus est christianus qui fuerit inter presertim eorum vicissitudinem immobiliter et patiens. Suscipiamus ergo alacri mente que beati sunt. Quas enim sit ista deploratio ex hoc datur intelligi. ut in ea precipiatur dominus esse laudandus merito quia in de venit non reatus non pena. si premia. non de formis servitus. si pulchra libertas. **Colle.** Quia prope veritas. ab eius laude nequam cessamus a quo creati sumus et redempti. quatinus in leticia sempiterna iubilum exultationis cum gratiarum actione mereamur in eternum concinere cum omnibus sanctis et electis suis. qui est benedictus in secula seculorum Amen

Psalmus. C

Meritoria Titulus psal. 68

Hugo In prece dixit letandum esse et cantandum a iubilandum. Nunc vero in hoc psalmo dicitur quod cantandum sit. et cum quibus sociis. in quo etiam docemur bona appetere et mala renuere. que est perfecta conversatio vite christiane. Et quia omnis perfectio est nobis a christo. idcirco titulus habet. ipsi dominus. unde sensus est talis. Psal. iste attribuitur

tur ipsi dauid r pō au oē bonū no
sty attri **Cast.** Et nihil de dō
buēdū ē **Cast.** Et nō rege itelli
gas: s; oia de xpō rege celesti dicta
cognoſcas. Dicit ergo cōgregatō
ſāctorū p̄ymūſuz orbe custo acq̄
ſita i deſt p̄pulus chriſtianus

Meritoriam] Gloſa
In p̄ntē vita q̄ peccatores ab
penitētia expectas [a iudiciū] qd
erit in futuro ſeculo [cantabo] v̄io
eide annūciabo. a hoc tibi] v̄ ad
honorem **Ric.** Tēpus mie mō
tium **Ric.** est: a tēpus iudi
ciji futuru est. Niſi enim de p̄mo
p̄miam p̄ceret. non inueniret q̄s
p̄ iudicium conaret **Audi** apo
ſtolū quo modo diſtinguit v̄t̄q̄
tēp̄. de tpe miſericōdie ſic **I**gno
ras inquit o hō qm̄ benignitas dei
ad p̄nāz te adducit. An dūicias
benignitatis a paciē a lō gammita
tis ei? cōtempnis. **De** tēpe iudi
ciji ſubdit. **Tu** aut inquit ſcōm du
ritia cordis tua cor ipenitens the
ſaurizas tibi irā i die ire a euclacō
nis iuſti iudicij dei: q̄ reddet v̄nicui
q̄ ſcōm opa ſua. **Nos** ergo fr̄es
qm̄ habemus tēp̄ mie: no a no
bis blandiamur. **Non** dicam: ſem
per. p̄at d̄eus **I**ntellige q̄ ideo p̄
at̄v̄t corrigaris. non vt i malicia
p̄ſeueres **Et** prop̄ h̄c duo. ſ. vt cō
ſequi valeam miā a effugē iudi
ciji **Psal** **Cast.** Domino psal
lam] **Cast.** lit qui bonis fa
ctis ſuis eū placare cōtendit **I**pla
eſt enim ſuauiſſima virtus armo
nie: qm̄ v̄p̄ cognōſcē opib̄ cōſo
nare. **Nam** ſi h̄c due res diſcrepa

bilē ſibi varietate diſſentiant neq̄q̄
p̄nt psalmodie tēpatāz effice cā
tilenā. **Se** **Hugo** **La** intelligā
quitur **Hugo** **La** imelligā
lata. **Quāto** venies ad me] v̄ ima
culatū me custo diā a ſollicite cōſi
derabo aduentum tuū. ſiue ad iu
dicium ſiue in morte mea **V̄i** Lu.
xij. **Et** vos eſtote pativab oī pecca
to mūdati. q̄ qua hora non puta
tis. fili? hominis veniet. **De**inde ex
ponit qd ſit vita immaculata dicit
Perambulabā] vitā hui? mun
di tranſ. **Li** innocētia cor
curredo **Rico** **dis** mei] ſine fi
dione falſa exteriori. hoc eſt i puri
tate cōſciēcie **Li** in medio dom? mee
] cōſciē

collea **I**lle i medio
cie mee **collea** dom? cōſciē
tie ſue deābulat. qui ſollicite oēs
cogitatōes cordis ſui p̄ſcrutatur. a
ſi quib̄ in ea iueniat qd oculos di
uine maiestatis offēdat. ſtati cor
rigit a emēdat **Ec**tra quib̄ q̄s p̄mi
tur mala cōſciā cui? cor circa terre
nas cōcupiſcētiā diſp̄ſum ē. nō
ābulat i domo cōſciēcie ſue. q̄ ibi
non inuenit niſi accuſatōnē a inq̄
tudinē p̄cōū. ſ. foris vagat̄ que
rens pacem a quietē in fabulis.
ſpecta culis. ac ceteris cōcupiſcētijs
terrenis. **Postea** innocētiā p̄ p̄tes
exponit

Rico **Non** p̄pone
dicens **Rico** **ba** ante oculos
meos rem iniuſtā. ſ. ad cōcupiſcē
dum aliq̄d iniuſtū cupiditate du
ct̄ exēplis raptōū **La** faciētēs p̄ua
ricatōes. ſ. diuine legis trāſgreſſi
ones **Lo** diui. ſ. eorū maliciāz. q̄a
eius d̄ v̄tutis ē diligē bonū a obire

cipe dicitur puerb. xxx. Princeps q̄
silenter audit vba mēdaciū: mini
stros habet. **Nico** Et q̄ aliq̄ s̄b
impios.

ita mali q̄ non solū sunt a p̄ncipi
bus bonis expellēdi: s̄ etiā vita pri
uandi vt iusticia seruet. et alij t̄re
ant̄. **Iero** subdit. **In matutino**.
et celerit sine expectacōe ne subue
niet impedimentū. **Infficiebā**.
materiali gladio q̄ntū ad p̄ncipes
t̄re. a spūali q̄ntū ad platos. **Lom**
nes p̄dōres t̄re. Ierigentibus cul
pis suis. **Vt disp̄derem de ciuitate**
hū. **Vt de ciuitate bonoru**: ne p̄ ma
los ificiant. **Om̄s op̄ates iniquita**
tē. **Et p̄didit em̄ colligē q̄ q̄libz**
p̄nceps a platos se habeat se d̄m
formaz h̄ a d̄s traditā. viz deuote
erga deū: mūde a honeste ad seip
sū: et iuste ad p̄p̄m sibi subiectū.

Col. hoc etiā sciendū. q̄ p̄d̄cā
p̄t̄z in glosa. hunc t̄m vltimū versi
culum ex **Cassio**. De viro in
p̄nit. **Sto**. q̄ post
vitatos malos asserit demonum
suggestōnes se de corde suo expu
lisse dices. **In matutino infficiebā**
om̄s p̄dōres

Glo. **Et cassio**
t̄re. **do** q̄ d̄i
cat. Nō t̄m malos hoies vitauit s̄
etiā vicia dedimū. q̄ i matutino
v̄m in initio suggestiōnis. q̄n q̄i cre
puscula tēptationū incipiūt appa
re. infficiebā cor̄e oēs p̄dōres
t̄re. et demōes q̄ vniūsa carnē p̄uis
immissiōibz deducūt ad reatum

Cal. **hij** infficiaunt q̄n nob̄ cō
punctio lacrimaz diuinū

roris infusione vt d̄ma miseracōe
cōferet. Neq̄ em̄ eā lacrimaz opū
tionē q̄n volu⁹ offerre p̄ualet⁹.
s̄ tunc ipendit q̄n ip̄s largitate p̄
stat. **Vt disp̄derem de ciuitate d̄m**
om̄s op̄antes iniquitate. **Ciuitatez**
d̄m aīam piā p̄tes dixerūt eē de q̄
dyabolus disp̄ditur: q̄n a sua int̄e
cōe remouet. **O crudel o tyrānice**
volūtatis dyaboli iniquitas. Nō suf
ficiet ei q̄ hoies mori se cit. s̄ adhuc
ne p̄ p̄maz t̄cupati possint viuere
et saluari. vehement̄ insistit. **Sed**
tu d̄ne q̄ vides ip̄udicissimū hostē
p̄zavaliā defensionē. ne ille ad
vltū suū puemat. q̄ te nob̄ offen
sum v̄ iratū facere insaciabili calli
ditate festinat. **Cognouim⁹** q̄tis
iste fuerit sanctissim⁹ vir. q̄ miam
et iudiciū d̄m pura mēte cātavit.
quemadmodum malos absolute
vitauit. bonis at̄ fuerit gratissima
societate cōiunctus. cōcipiscētias
cordis sui saluberrima delibacōne
subiecit. vt merito p̄fectionem
tenuisse videatur quam centenari
us numerus. cuius iste p̄s ē fiḡre
ph̄ite. **Col.** **Pre**stet nob̄ d̄ma
tur. **Col.** mīa grām ac forti
tudinem interficiendi in nobis p̄
uos victoz motus. et d̄m̄cis per
oīa obedire mādatis: vt n̄ cū p̄dō
ribus a ciuitate d̄m̄ i illo extremo
iudicio disp̄damur. s̄ mortificati
in nob̄ i. ihs et p̄dōz remissione
adepta cū sanctis el̄is i tabernacu
la eterne felicitatis recipi merea
mur. **Per christum dominum no**
strum: cui est honor a gloria in se
cula seculorum. **Amen**